

HOOVERJA SE VEDNO KRTAČIJO V SENATU

Demokratje zahtevajo, da prezident prosil za oprostitev. Njegov protokol mednarodnega sodišča pojde na polico

Washington, D. C. — Senat je v sredo nadaljeval z vihtenjem loparja po predsedniku Hooverju radi njegovih očitkov, da je kongres "vlomil v blagajno" in da "kuje politični kapital iz človeške miselnosti". Medtem, ko so demokratje in progresivci drug za drugim krtačili predsednika, je počival program pomočne akcije. Stara republikanska garda, ki vozi z administracijo, je bila v veliki zadregi. Republikanski voditelji so si šepetali med seboj, da ga je Hoover grdo polomil, da je napadel kongres z rooseveltskim "debelim kolom" v tem delikatnem trenutku. V sredo pa so naravnost osupnili, ko je Hoover predložil senatu protokol mednarodnega sodišča z ameriški pridrži s priporočilom, da ga senat čim prej ratificira. To je bilo tudi za staro gardo preveč. Protokol najbrž ostane na polici nedotaknjen.

Senator McKellar, demokrat iz Tennesseeja, je zahteval, da se Hoover oprosti radi žaljenja senata. McKellar je rekel, da ima prezident ustavno pravico kritizirati kongres v formalni poslanici, ne pa zunaj-kongresne pred reporterji. To je nizkотно žaljenje!

Episkopski duhoven ur-gira kontrolo porokov

Pravi, da devet desetih zakonov v njegovi cerkvi je tovariških

New York. — Rev. Eliot White, pastor episkopske Grace fare v New Yorku, je izjavil zadnje sredo pred reporterji, da je sodnik Ben Lindsey v pravem in škof Manning v krivem glede tovariškega zakona. On se popolnoma strinja z Lindseyem. White je dalje rekel, da je devet desetih zakonov, ki jih sklenejo duhovni njegove cerkve v New Yorku, tovariških, kakršne priporoča Lindsey. On je svojo lastno hčer poročil na tovariško formo. Tovariški zakon (companionate marriage) je, če se zakonika vzdržita otrok za neko dobo in kontrolirata spočetje.

Rev. White je tudi dejal, da sodnik Lindsey ne priporoča nič drugega kot legaliziranje dejanskega položaja, kakršen je in ki se ne da preduriti. On ne vidi v tem nobenega greha ali zločina, kajti "Bog nas je naredil take in zakaj bi škandalizirali božje delo". Kdor se aramuje zdrave spolne ljubezni, naj gre v kloster!

Revščina v St. Louisu

St. Louis, Mo. — Dobrodelne organizacije v St. Louisu so preobložene s prošnjami za pomoč. Brezposelnost je velika in znamenja kažejo, da se situacija ne bo izboljšala pred spomladjo. V delavskih distriktih so vsa stanovanja prenapolnjena in v prostoru, ki so namenjeni za eno družino, stanujeta dve. Razume se, da tak položaj ogroža zdravje delavcev in njihovih družin.

Naval na veliko banko v New Yorku

New York. — V sredo je bil izvršen naval vlagateljev na Bank of the United States (samo po imenu), ki ima 59 podružnic v New Yorku in Brooklynu. Banka je vzdržala naval in izplačala vse vloge.

Redukcija mezd

Toledo, O. — Drury Mfg. Co. je znižala mezde strojnikom za deset odstotkov. To je že druga redukcija mezd v prešlih dveh mesecih.

Moskovski profesor kritizira

Oštevajo boljševike, da sami sabotirajo svoje delo z nezmožnostmi

Moskva, 11. dec. — Dijaki in delavci v poljedelskem zavodu v Moskvi so včeraj sprejeli protestno resolucijo proti profesorju Rubinu, ki se je osmeil javno kritizirati nekatere napake sovjetskega režima. Resolucija zahteva, da mora biti Rubin odstavljen.

Rubin je rekel, da je škoda v sovjetskih industrijah radi nezmožnosti in zanemarjanosti boljševiških delavcev veliko večja kot pa škoda sabotažnikov, ki so priznali svojo krivdo pri zadnjem procesu. Nato je Rubin podprl svoje trditve s citiranjem iz ofcielnih glasil režima, ki so dnevno polna pritožb in incidentov o nesposobnosti odgovornih uradnikov.

Na primer: "Pravda" poroča o incidentu v Leningradu, kjer so shranili 140,000 ton krompirja, toda 60,000 ton ga je zgnilo, ker so ga zmetali v mokro skladišče. Zdaj so morali najeti 15,000 delavcev, ki odbirajo gnili krompir, da se cela zaloga ne pokvari. Drugi slučaj je tudi iz Leningrada: Strojovodja vlaka je zavozil lokomotivo v voz ulične železnice na križišču v mestu in povzročil smrt 16 oseb. Sodišče je zdaj obsodilo sedem uslužbencev vlaka in električne linije na deset let zaporov vsakega.

Rubin priporoča delavcem, naj manj zborujejo v tovarnah in sprejemajo manj resolucij in bolj pazijo na svoje delo, pa bo manj škoda in več uspeha prijetelke.

Ta navet ne bo dosti pomagala. Zdaj lete iz vseh tovarnih resolucij, ki odobravajo pomilostitve zaročnikom po centralnem odboru. Isti delavci, ki so prej zahtevali smrtno kazen, zdaj resolucirajo za pomilostitve! Kaj je treba tega?

UNIJA KRZNARSKIH DELAVCEV NAPREDUJE

V enem letu je podvojila število svojega članstva

New York. — (FP) — Rezultat energične kampanje, ki jo je uvedla krznarska unija v New Yorku, je narastek članstva na 12,000. Pred letom dni je ta unija štela 5,876 članov. Tako poroča predsednik unije Morris Kaufman.

Uniji se je v tem času posrečilo organiziranje delavcev v 116 delavnicah. Izvojevala je tudi več stavek in sklenila številne nove pogodbe.

Kampanja za organiziranje krznarskih delavcev je bila težak problem. Toda delavci so se zavedali tega in prostovoljno prispevali vsak teden dolar svojega zaslužka v to svrhu. Solidarnosti, ki so jo pokazali delavci v tej kampanji, je pripisovati največ zaslug, da unija v tem času zaznamuje tako lep napredek.

Evikcije tekstilnih stavkarjev

Danville, Va. — Zavedajoč se, da ne more prisliti tekstilnih stavkarjev s pomočjo državne milice, da se vrnejo na delo, si je tekstilna kompanija izbrala drugo orožje proti delavcem. Družba je zagrozila 47 aktivnim unionistom, da se morajo izseliti iz kompanijskih stanovanj do 13. decembra; če se ne, bodo pogrnili na cesto s silo. Uradniki tekstilne unije so izjavili, da se bodo borili proti nasilnim izgonom na sodišču.

Krojači izvojevali petdnevni delovni teden

Kansas City, Mo. — The H. D. Lee Mercantile Company je 10. decembra naznanila, da uvede petdnevni brez znižanja mezd s 1. februarjem 1931 v svojih tovarnah v Kansas Cityju, South Bendo, Ind., Trentonu, N. J., Minneapolisu in San Franciscu.

OPROSTITIV MOONEYJA PRED ODBOROM

Značilna izjava bodočega guvernerja

San Francisco, Cal. — (FP) — Mooneyjevi zagovorniki so vložili pred državnim pomilostitvenim odborom prošnjo za ponovno zaslišanje svojega klienta v svrhu poznejše oprostive iz zapore. Zaslišanje se ne more izvršiti pred 15. decembrom, kar pomeni, da bo zadeva prišla pred novoizvoljenega guvernerja Rolpha, ki bo zasedel svoje mesto 1. januarja.

Rolph, ki se v volilni kampanji ni izjavil ne za niti proti Mooneyjevi oprostitvi, je nedavno dejal, da bo prečital dokumente in mnenja sodnikov, ki so jih izrekli glede te zadeve. To daje nekoliko upanja Mooneyjevim guvernikom, ki so se zaman trudili, da bi prepričali sedanjega guvernerja Younga o nedolžnosti žrtve razredne justice.

Mary Gallagher, tajnica Mooneyjevega obrambnega odbora, ki je prišla v navzkrižje z Mooneyjem, zadeva, ki je povzročila veliko nesoglasja med uradniki državne delavske federacije, je te dni resignirala. Njen naslednik še ni bil imenovan.

Čevljarji tovarnarji gro-zijo z redukcijami

Ta industrija je dobro protektirana z zaščitno carino

Brockton, Mass. — (FP) — Tri čevljarke tovarne v Brocktonu so predložile Boot and Shoe Workers uniji, ki je pridružena k Ameriški delavski federaciji, da se zniža meza čevljarim delavcem od 15 do 33%. To se je zgodilo baš v času, ko so se zastopniki teh firm v New Yorku bahali, da ne bo nobenih medznih redukcij v tej industriji. Med temi firmami je tudi W. L. Douglas Shoe Co. Brockton je središče čevljarke industrije v Združenih državah in trdnjava čevljarke unije.

Čevljaraka industrija je dobro zavarovana s Smoot-Hawleyjevo zaščitno carino. Celotna nija se je borila za visoke carinske določe na čevljarke izdelke, ker so tovarnarji obetali, da bodo imeli od tega koristi tudi delavci, ker bodo protektirani proti konkurenci iz inozemskih držav. Kakor je razvidno iz grožnje o redukcijah, so tovarnarji pozabili na obljube, kot je njihova navada.

Krojaški delavci pomagajo brezposelnim

Philadelphia, Pa. — Krajevna postojanka Amalgamated Clothing Workers unije je doletela \$10 izrednega assementa za člane, ki zaslužijo več kot \$21 na teden in \$5 za one, ki zaslužijo manj. Nabrani denar se bo porabil za podpiranje brezposelnih članov.

Unija proti sodniku

Detroit, Mich. — Unija za ameriške civilne svobodščine obtožuje sodnika Edward B. Blacka zlorabljanja uradne moči, ker je odrekel habeas corpus zaprtim voditeljem stavke avtomobilskih delavcev v Flintu v preloem poletju.

Protesti so pomagali

Cambridge, Mass. — Radi številnih protestov, ki so prišli, ko je uprava Harvard univerze odslavila delavke, ki so čistile sobe, je državni delavski departement imenoval komitej, da preišče zadevo. Univerza je plačevala delavkam nižjo mezo, kot jo določa državni zakon.

Urednik o situaciji v Mussoliniji

Diktator potrebuje denar za pokritje deficita in tače posojila pri inozemskih bankirjih, kateri pa mu obračajo hrbet

New York. — (FP) — Ker ni mogel dobiti posojila v svetovnih finančnih centrih, je Mussolini odredil, da se morajo življenske potrebščine znižati za deset odstotkov — in prvi njegov korak je bila redukcija delavskih mezd. Tako pravi Vincenzo Vacirca, urednik italijanskega socialističnega dnevnika "Il Nuovo Mondo", ki izhaja v New Yorku. Mednarodni delavski urad v Ženevi je nedavno poročal, da so bile delavske mezde v Italiji že pred redukcijo nižje kot v drugih evropskih državah. Sedaj je Mussolini odredil še četrto redukcijo, od kar se je povzpela na čelo vlade, da "reši" Italijo, kar pomeni, da italijanski delavci prejmejo 40% nižjo mezo kot so jo 1. 1922.

Državni bondi v vaoti \$48,000,000 bodo potekli v tem mesecu in Mussolini je znižal plačo vsem vladnim namestencem, kar pomeni, da so prizadeti tobačni, železniški, poštni, vojaški in mornariški delavci ter sodniki in sodnijski uslužbenci. Vlada bo na ta način prihranila okrog sto milijonov dolarjev, toda niti to ne zadostuje za pokritje deficita.

Polovico delavske armade, ki šteje okrog dvanajst milijonov delavcev, tvorijo poljedelski delavci, je dejal Vacirca. V tem so vstete tudi ženske in otroci, mnogi teh stari komaj dvanajst let, ki morajo delati za veleposelnike. Nekateri teh upošujejo do tisoč delavcev. Uradne številke govore, da je v Italiji pol milijona delavcev brez dela, toda v tem številu niso vključeni brezposelni poljedelski delavci. Številke tudi ne povedo, koliko industrijskih delavcev dela le par dni na teden. Večina tovarov obratuje tri dni na teden in delavci ne zaslužijo niti za hrano.

Mussolini se je s svojimi hujšakojčimi govori zameril inozemskim bankirjem. To je pokazal obisk bivšega finančnega ministra Volpija v Washingtonu, kjer je bil precej hladno sprejet. Državni tajnik Stimson je takrat na diplomatičen način svetoval ameriškim bankirjem, naj ne posojajo denarja Italiji, ker ni nobene garancije, da se bo fašistična diktatura še dolgo vzdržala na krmilu.

Komisar odklonil apel za pomilostitev

Tekstilni stavkar bo moral odslužiti polno kazen

Marion, N. C. — (FP) — Apel za pomilostitev Lawrence Hogana, voditelja tekstilnih delavcev v prošli stavki, ki je bil obsojen na šest mesecev težke ječe radi stavkovnih aktivnosti, je bil odklonjen po državnem komisarju za pomilostitve.

Apel za pomilostitev so podpisali delavski voditelji iz liberalni iz južnih držav, sodnik, ki je obsodil Hogana v zapor in vsi porotniki, ki so ga spoznali krivim na obravnavi, toda komisar ga vseeno ni upošteval. Izgovarjal se je, da je moral tudi Hoffman, organizator tekstilne unije, prestati določeno kazen, zato ne sme biti nobene izjeme za Hogana. Hoffman je bil obsojen radi enakega prestopka na mesec dni zapore.

Kitajste okukacije na cesti

Hankov, 11. dec. — Tukajšnje oblasti so včeraj ustrelile osem "komunistov", ki so delili tiskovine na ulicah. Med njimi je bila tudi ena ženska. Eksekucija je bila izvršena na ulici sredi mesta.

NOVI IZGREDI BREZPOSELNIH V NEMČIJI

Krvava bitka med policisti in komunisti v Hamburgu

Hamburg, Nemčija, 11. dec. — Ena oseba je bila ubita in pol ducata ranjenih v sinočni bitki med policijo in brezposelnimi delavci, katere so organizirali komunisti za demonstracije v Hamburgu. Policija je streljala na delavske množice, ki so se rasprale.

Berlin, 11. dec. — Demonstracije in ingredi fašistov in komunistov se nadaljujejo po vsej Nemčiji.

V Ludwigshurgu so včeraj pokali revolverji v spopadu med fašisti in komunisti; nekaj je bilo ranjenih in mnogo aretiranih. V Dueseldorfu so se demonstracije brezposelnih pretvorile v izgred in 146 oseb je bilo aretiranih.

Gledališče v Berlinu, v katerem kažejo ameriški film "Nič novega na zapadni fronti", je še vedno tarča fašističnih napadov. Sinoči je nekdo utihotapl manjšo številko kač in jih izpustil v teatru. Kače so naredile alno paniko med občinstvom. Vodja fašističnih demonstracij v teatru, dr. Hans Fabricius, je bil obsojen v plačilo visoke denarne kazni radi svojih kravalov. Fašisti pa pravijo, da ne bodo odnehali. Oblasti bodo res primorane prepovedati film, ker drugače ne bo miru.

Organizacija za protikoljo zamorsov

Ustanovljena je bila v St. Louisu

St. Louis, Mo. — (FP) — Na konferenci zastopnikov zamorskih organizacij, ki se je vršila v St. Louisu in katere se je udeležilo 120 delegatov iz osemnajstih držav, je bila ustanovljena nova organizacija z imenom Bojevna liga za pravice zamorsov. Namen lige je agitacija za odpravo linčanja in proti zapostavljanju zamorskih delavcev. Sprejeta je bila resolucija, zahtevajoč smrtno kazen za linčarje. Ostale resolucije pozivajo na masne krčitve Jim Crow zakonov v južnih državah; za obrambo Sovjetske unije ter za odpravo vojne nevarnosti. V zvezi s konferenco je bila tudi svedčanost v spomin Nat Turnerju, zamorakemu sužnjju, ki je pred sto leti organiziral prvo revoluto proti instituciji suženjstva.

Med delegati sta bila M. Dalton in Herbert Newton, ki sta bila obsojena na več mesecev zapore vsak, ker sta se udeležila aktivnosti tekstilnih stavkarjev v Marionu v prejšnjem letu.

14-urni teden za poštno uslužbence

Washington, D. C. — Nižja kongresna zbornica je v sredo sprejela predlogo za 14-urni tedenski delovnik poštinskih uslužbencev. To znači, da bodo uslužbenci odslužili prosti ob sobotah popoldne, oni pa, ki bodo delali, dobe pol dneva prosto drugi dan v tednu. Okrog 200,000 uslužbencev je okolišanih in 25,000 novih moči dobi službo.

Petsto delavcev zastavkalo

New York. — Petsto delavcev pri Eagle Pencil Co. je zastavkalo, ko je uprava družbe odredila redukcijo mezd za deset odstotkov.

Southern Pacific pritiska na delavce

Houston, Tex. — Southern Pacific Railroad pritiska na svoje delavce za prispevke v sklad, iz katerega se bodo plačevale podpore brezposelnim.

Brown ignoriral zahteve klerkov

Uradniki federacije poštinskih klerkov se posvetujejo

Washington, D. C. — (FP) — Letno poročilo, ki ga je izdal generalni poštari Brown, ne omenja niti z eno besedo zahtev poštinskih klerkov in je eno najhladnejših, kolikor jih je bilo še izdanih po načelnikih tega zveznega departamenta. Tako pravi Thomas J. Flaherty, tajnik-blagajnik Narodne federacije poštinskih klerkov. Zahteve klerkov za skrajšanje delovnika so popolnoma ignorirane, na drugem mestu pa Brown celo naglašajo potrebo, da se poštelskim pismonošem podaljšajo delovne ure.

V preloem sasedanju kongresa je bil predložen zakonski o-aznutek za 44 ur dela v tednu za zvezne uslužbence. Pristaki administracije pa so zavlačevali razpravo o tej predlogi, ki bi, ako bi bila sprejeta, dala priliko več tisočom do dela. Eksekutivni odbor Narodne federacije poštinskih klerkov se je radi tega abral na konferenci v Washingtonu, kjer je sprejel zaključek, da podvoji agitacijo za sprejetje omenjene predloge.

Odbor je sklenil, da obišče več senatorjev in kongresnikov, da jih zainteresira za stvar. Delegacija poštinskih klerkov se bo oglašila tudi pri predsedniku Hooverju ter mu skušala dokazati, da je za omiljenje brezposelnosti potrebno skrajšanje delovnika za federalne uslužbence. Od Browna klerki ne pričakujejo ničesar, ker je dosedaj vse njihove zahteve za izboljšanje položaja ignoriral ali zavrgel.

OSEMLETNICA DELAVSKEGA UCILISCA

Ustanovljeno je bilo s kapitalom 34 centov

Mena, Ark. — (FP) — Commonwealth College bo otvoril drugi letni tečaj 29. decembra s izbiro učnih predmetov za delavce, ki se hoče seznaniti z delavskim, farmerskim in zadrusnim gibanjem.

Ta delavska šola je bila ustanovljena l. 1923. Takrat je imela 34 centov kapitala, sedaj pa lastuje 320 akrov veliko farmo v prijazni dolini v osrčju govorja Ouachita. Postavila je svojo poslopja, v katerih se nahajajo stanovanja za dijake in profesorje, šolske sobe, čitalnica, jedilnica in telovadnica.

Učitelji in dijaki morajo delati 20 ur na teden za hrano, stanovanje in druge stvari. Noben učitelj ne prejema plače. Namen šole je, da se vzdržuje s svojimi močmi, kar je največja garancija za svobodno izražanje misli v poučevanju.

Vlada ne bo več zastupljala alkohola

Washington, D. C. — Prohibiški komisar Doran je 10. t. m. naznanil, da so kemiki v službi vlade iznašli nov denaturant za industrijski alkohol in odslej bo opuščeno primeševanje strupenega lesnega alkohola. Novi denaturant, ki ga bodo mešali z industrijskim alkoholom, je ekstrakt iz petroleja, ki ni nevaren življenju, ima pa strašen smrad po gnilem jajcu in česnu, tako da bo vsak bežal od istega.

Telegrafisti za zavarovanje zoper brezposelnost

Montreal, Kanada. — Delegatje, člani Commercial Telegraphers unije, so se na svoji konvenciji, ki se je vršila v tem mestu, izrekli za državno zavarovanje zoper brezposelnost in starostno pokojnino.

Francija še nima vlade

Pariz, 11. dec. — Francija še ni dobila nove vlade. Senator Pierre Laval je sinoči obvestil predsednika republike, da ne more organizirati kabineta. Predsednik bo zdaj skušal dobiti staroga Poincarreja za ta posel.

LJUDSKA LOBIJA PRIPOROČA REMEDURO

Kongresu svetuje, naj obdavi bogatine, ki imajo velike letne dohodke

Washington, D. C. — (FP) — Ljudska lobija je po svojih zastopnikih predložila kongresu zahtevo, naj zviša dohodninske davke osebam, ki prejemajo več kot stotisoč dolarjev letnih dohodkov. Poročilo zakladniškega departamenta za prelo flakalno leto govori, da je v Ameriki 15,780 ljudi, katerih dohodki presega-jo omenjeno vsoto. Lobija je mnenja, da je to edini praktični načrt, da se obvarujejo delavski aloji, ki so radi dolge krise is-črpali že vsa sredstva, pred stradanjem. Predsednik lobije je profesor John Dewey.

"Program javnih del je nezadosten za omiljenje bede brezposelnih v vseh državah in mestih Unije," se glasi izjava Ljudske lobije. "Izguba na plačah in med-adah radi brezposelnosti v enem letu znaša skoro devet milijard dolarjev. Kongres bi moral dolo-čiti najmanj milijardo dolarjev za javna dela poleg druge mili-jarde, ki so jo določile posame-ne države in velika mesta v isto svrhu. Skupna vsota ni velika, če se primerja s izgubljeno mendo, ki so jo utrpeli delavci v enem letu.

"Na milijone ameriških družin je bankrotiranih. Hraniti in obla-čiti se jih ne more s policijski-mi količkimi bombami, ki po-vsročaajo solse, niti s govori namiljenih patriotov. Za to je tre-ba denarja. Kongres se mora za-vedati resnega položaja in mora podvzeti akcijo za omiljenje si-tuacije še pred prazniki, če hoče preprečiti izgred. Obdavi naj milijonarje in druge parasite, ki so v glavnem odgovorni za nastalo situacijo."

Pilnska maska - božično darilo v Franciji

Družba, ki izdeluje maske, ur-gira drago ljudstvo, naj ne pri-pravi ...

Pariz, 11. dec. — Najpopularnejše — in najpotrebnejše! — letošnje božično darilo v Franciji bo pilnska maska, ako se obnese kampanja, ki so jo začeli podjetni tovarnarji in trgovci tega lepega blaga.

Neka družba, ki izdeluje maske, je izkoristila splošen evropski strah pred novo vojno, predvsem pa zadnjo katastrofo v Belgiji, ko je strupena "megla" za-dušila 70 oseb, pa ponuja maske kot najprimernejše darilo za dra-ge rojake, prijatelje in sorodni-ke. Vsakdo naj se pošuri, ker ni-hče ne ve ure ne dneva ...

Maska stane 150 frankov.

Stekord ameriške letalke

New York. — Ruth Nichols, mlada in brhka letalka iz Ryeja, N. Y., je v sredo posekala dva najvišja letalska rekorda brune, ko je priletela iz Los Angelesa v New York v trinaestih urah in 22 minutah. Med potjo se je en-krat ustavila. Samo eno uro ji manjka, da ni posekala najvišje-ga rekorda, ki ga ima Frank Hawks; njegov rekord je 12 ur in 25 minut. V ostalem je miss Nichols posekala Lindbergha in J. M. Keitho-Millerjevo.

14 zaročnikov aretiranih v Chi-leju

Santiago, Chile, 11. dec. — Vladni detektivji so aretirali 14 moških v trenutku, ko so pololi-li 25 funtov težko dinamitno bombo pod železniški most, po katerem se je peljal vlak a pred-sednikom Ibanezom. Med zaroč-niki, ki jih vlada označuje za a-narhiste, je bil vladni vohun, ki je preprečil atentat.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZJEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnost: in Zdravstveno društvo (sloven Chicago) in Kanada \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; na Chicago in Chicago \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; na tujino \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Chicago \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

One dollar per copy—Reprints at no charge.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

Mailed in one, two, three or four issues.

PROSVETA

2447-49 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

133

Gola postava ne pomaga

Tu pa tam se zgodi, da delavske unije s pomočjo svojih "priateljev" izsilijo iz državne postavo delavstvu naklonjeno naredbo. Dobro. Naredba pride v zakonik in tam — počiva. Da li je strogo izvajana, je drugo vprašanje.

Kako kapitalistične oblasti izvajajo delavske postave, je pokazal Gardner Jackson v članku, ki je izšel v "The Nation" zadnji teden. Massachusetts je najstarejša industrijska država v Uniji in ima nekaj delavskih zakonov, ki jih nekateri liberalni elementi postavljajo za vzor. Ima n. pr. zakon minimalne mezd, ki se zelo lepo čita. Kako pa je v praksi? Jackson piše, da do delavce v nekaterih tekstilnih tovarnah v Massachusettsu plačane daleč pod določenim minimumom — celo po tri dolarje tedensko! — in državne oblasti se ne zmenijo za to kršitev zakona minimalne mezd. Vse kaže, kakor trdi Jackson, da so državni inspektorji in delodajalci zmenjeni in prvi ne "vidijo" nobenega kršenja.

Postava ni vredna nič, dokler ni enforcirana, toda enforcirana ne more biti, dokler delavstvo ne kontrolira sodišč in policije. Ta kontrola pa je nemogoča, dokler nimajo delavci svoje lastne politične organizacije. Zanašati se na "priatelje" je neumnost, kajti "priatelji" so najrajši tam, kjer je večja moč.

Kdo dikтира?

Zadnji dogodki v Moskvi osvetljujejo zelo važen point. To je point diktature proletariata. Komunisti nas hočejo na vse načine prepričati, da je delavstvo diktator v Rusiji. Komunistična stranka je diktator, v stranki sami pa je demokracija, to je odločevanje večine.

Teoretično bo tako, kako pa je v praksi? Ni tako idealno! Ruski proletarijat je zahteval smrt zarotnikov. Večina je zahtevala, in če bi večina res diktila, se bi moral centralni odbor pokoriti in izvršiti voljo večine. To pa se ni zgodilo. Centralni odbor, majhna peščica mož, je kratkoročno zavrgel zahtevo proletarske večine in sklenil, da zarotniki ne bodo ustreljeni.

To je nov dokaz — poleg drugih, katerih kar mgolji — da ruska delavsko-kmetijska masa, organizirana v komunistični stranki, ni diktator. Voditelji, ki stranko vodijo, so diktatorji! Sovjetski centralni izvršni odbor, ki je najvišja oblast med sovjetskimi kongresi, je diktator.

Razume se — kakor amo že včeraj povedali — da je odbor v tem slučaju postopal pravilno. Odbor je boljši diktator kot je masa. Zahteva mase je bila v tem slučaju nesmiselna in nizkotna; zahteva mase je prihajala iz razpaljenih strasti, ne iz razuma. Zato je bilo čisto prav, da je odbor ignoriral voljo mase in sklenil po svoje.

Drugače ne more biti. Kje bi že bila sovjetska Rusija, ako bi večinska masa imela zadnje besedo! Ruska masa ni izobražena! Saj jo šele boljševeki uče čitati in pisati in mišliti! Kako naj ta masa sklepa in ustvarja kaj pametnega? Nevedna, praznoverna masa ne more imeti kolektivne razumnosti, k večjemu ima kolektivne emocije (čustva), katerim slepo sledi.

Ameriška večinska masa ni nič boljše, in poljska, mehiška, italijanska, španska, balkanska in indijska tudi ne. Zato pa so povsod diktature v tej ali oni obliki. Organizacije ali razredi, ki imajo v rokah bogastvo in orožje, so diktatorji.

Prava demokracija je lepa in dobra stvar. Toda prave demokracije ni še nikjer in je sploh nemogoča, dokler ni masa ljudi v večini izobražena v naprednem smislu. Izobraženo ljudstvo lahko ima politično, ekonomsko in socialno demokracijo — vse kar hoče. Izobraženo ljudstvo lahko dobi vse kar hoče in za pridobitev ne potrebuje krvave revolucije, diktature in ne korupcije.

Za to je napredna izobrazba najpoglavitejša stvar.

Dividende, ki jih napovedujejo velike ameriške korporacije ta mesec za svoje delničarje, ne bodo nič manjše kot so bile v lanskem decembru. Miklavž je zelo naklonjen fantom s debelo možjano, pa naj bo kriza v delu ali ne. Vrajši Miklavž! Kaj če bi delavci pokazali Miklavžu fige in se potrudili, da bodo sami svoji Miklavži? Čas bi bil. Dol z Miklavžem, ki samo vara majhne in velike otroke bedne mase!

Glasovi iz naselbin

Protestni shod v Pueblo

Pueblo, Colo. — Tukajšnja jugoslovanska društva so priredila v nedeljo dne 30. novembra skupen shod, da soglasno protestirajo proti krvočoloni Italijanom napram našemu ljudstvu v zasledenem ozemlju naše stare domovine. Sprejeta je bila resolucija, da se pošlje protest na merodajna mesta, da se razglasi, da udarci in rane, zadane našim bratom v stari domovini, bodo in skeli vse Slovane širom širokega sveta.

Zdaj, po groznih, krvavih žrtvah v prestani svetovni vojski in po lepih obljubah na mirovni konferenci, se gode našemu narodu pod italijanskim jarmom krivice, ki so naravnost sramota za vsa kulturna svet. Zahtevamo, da se izpolnijo dane obljube, da se dajo našemu ljudstvu priklopljeno k Italiji, vse človeške pravice, da se slobodno razvija in živi na njegovem lastnem, že od pametnega posedovanem ozemlju.

Shod je imel popoln uspeh. Bil je človeku prijeten pri srcu, ko je videl zbranih toliko znanih obrazov neglede na verako ali politično mišljenje, val prevzeti od ljubezni in sočutja do trpečnosti, zatirane rodne grude. Globoko do srca so nam šle slovenske narodne himne, nepresegljive lepote, katere je pel moški zbor društva "Prešeren" pred in med posameznimi govori — v slovenskem, hrvaškem in angleškem jeziku — z dovršeno harmonijo. "Buči, buči morje Adrijsko!"... in v duhu smo videli kraje tam ob sinjem Jadranu, kjer zdaj Italijani mori in muči naše brate, potujoče našo mladino... O, kako nam bi ne krvavelo srce?!

Ker se je prvo sklenilo na seji društva "Orel" SNPP stopiti v društveno akcijo, bilo nam je v posebno zadovoljenje videti zbrano toliko jugoslovanskega občinstva na tem protestnem shodu, med njimi tudi rev. Ciril Zupana. Dasi ravno ne pomagamo direktno, vendar damo našim trpečim bratom v stari domovini s skupnimi izrazi naših občutkov moralno podporo in upanje na boljše bodočnost.

John Mohar.

"Good" — "No good" ...

Yukon, Pa. — Tukaj smo do sedaj delali vsak dan. V rovu, kjer sem jaz zaposlen, nekateri delajo 13 in celo 16 ur na dan. Kako se to vrli, naj pojasnim. Kompanija zahteva, da dva moža naložita cel "cut" premoga, a ker so včasih pripeti, da je čez dan bolj malo vozičkov, čakajo nekateri v premogovniku do 6. in celo do 8. zvečer. V slučaju, da rudarja ne napravita odkazano količino dela, drugi dan ne dobita svetilke, brez katerih ne more iti nikdo na delo. Poleg tega pa je treba premetati okrog 15 ton kamenja za nameček.

Tisti, ki delajo pri spodrezovalnih strojih, grede na delo že ob 2. jutranj in delajo do devetih zvečer, tako da dva moža delata za šest delavcev.

Plačo nam je družba tudi znižala s 1. avg. za 8c pri toni premoga. Premog, nakopan s krampom (pek mining), moramo nakladati na malinske črke, kar pomeni (kot vsak rudar razume), da prejmemo manj za svoje delo kot bi morali. Tako zvano mrtvo delo in posebno še v "pilarih" moramo opraviti zastoj, ker družba ne plača nič. Opeharjeni smo tudi pri tehtanju premoga.

Dne 18. nov. se mi je pripetilo tale slučaj: Bosa! so pričeli prihajati v prostor drug za drugim. Najprvo jo primah pomočni bosa, za njim "fire" bosa, nato forman (pit bosa) in končno še četrti, ki je nad formanom — človek, ki je rekel družbi: Dajte mi \$25,000 na leto in bom še več profita naredil. On hodi iz prostora v prostor in vprašuje rudarje, "how she goes?" Seveda pravi vsak, da je "good", ker se ga boje. Jaz pa nisem rekel, da je "good", ko me je vprašal, ker bi se bil lagal. Odgovoril sem mu, da je "no good". Vpraša me, če ni dovolj vozičkov. Odgovorim mu, da dovolj, ampak premog premalo tehta. (Voz, ki drži tri tone, vaga le nekoliko več kot eno tono.) Pravi mi, da je 67c od tone, jaz pa vstrajam, da posebej "ripi" premog slabo tehta. Vpraša za mojo številko in si jo zabeleži. Potem prične brskati

po kari in pravi, da nakladam umazan premog in če mislim, da bo vsled tega boljše tehta. Tako je bilo, ker mu nisem rekel, da je "good".

Drugi dan, 18. nov., pa nisem dobil svetilke, in tudi drugih je bilo 11 med "zaznamovanci": skupaj nas je bilo torej ducat kaznovanih za različne prestopke. Nekateri za umazan premog, največ pa, ker niso naložili cel "cut" premoga prejšnji dan. Šli so k formanu posamezno in se zagovarjali. Neki rudar je dobil dva tedna počitnice, ker je bil v pondeljek ostal doma, drugi, ker se je formanu nekaj posamehoval, je tudi dobil dva tedna kazni.

Jaz pa sem moral iti v urad pred superintendenta, ker sem rekel, da premog premalo tehta. Ko pridem na zagovor, mi on pravi, da premog res malo tehta, ker ne naložim dovolj velikih vozičkov. Potem sem šel dobi svetilko in se podal v rov. Ko pridem na prostor, pride podobas in mi pravi: Vsi pravijo, da je "good", samo ti praviš, da ni. Je bolje, da ne kikaš.

Tako je! Potem pa nekateri vprašujejo, zakaj sem socialist in pravijo, da je "good", ker se vaak dan dela. Socialist sem postal ne radi sitnosti, ampak radi potrebe. Volitve so dobro izpadle — ne za nas delavce, marveč za bogatine. Sami delavci "priatelji" so v Washingtonu in v državnih postavodajah. Od teh nimamo delavci ničesar pričakovati. Nekaj izjem je v Wisconsinu in v Readingu, Pa. Ne vem, kdaj se bo delavska masa zbudila iz krščanskega razrednega spanja. — Joseph Robich.

Novice iz Rock Springsa

Rock Springs, Wyo. — Leto 1930 se bliža svojem koncu. Ker je že naša navada, da najlažje molčimo, smo to tudi v letošnjem letu storili, dasi smo imeli dovolj časa ter tudi vzroke, da bi včasih prišli za pero. Leto 1930 ni nadkrivalo blagostanja nad prejšnjimi leti, posebno ne v rudarski industriji — obrt, katere bi se imela ponašati v mestu kakor je naše, ki nosi ime za največje mesto premogovega polja na zapadu.

V splošnem položaju je le malo izjema delavcev, da ni bila prizadeta, to so oni, kateri delajo pri strojih, s katerimi nalagajo premog pri Union Pacific Coal Co., katera proizvaja ogromno število ton premoga za svoje potrebe na železnice. Poleg omenjenih se nahaja kakega pol ducata manjših premogovnih družb, katere proizvajajo premog v komercialne svrhe. Delavci zaposleni pri teh družbah niso delali niti polovičnega časa skozi leto, ter nekateri še sedaj ne, ko smo že pred zimo.

Gotovo vladajo enake razmere marsikje širom Amerike. Pri nas je vzrok pripisovati veliki družbi, ki se peča s plinom. Ta plin se je izpeljal iz zemlje pred par leti kakih 60 milj južno od tukaj ter že danes dosega ogromne cevi države Utah, Idaho in Montano.

Človeku pride na misel tudi pregovor, svojji k avojim. Ta gošpod pa ne pride povsod v poštev. Naše mesto ima čez glavno ulico velikanški napis: "Rock Springs Coal." Tukajšnji centralni odbor UMW of A si pa prizadeva, da bi omenjeni pregovor ostal na svojem mestu kot poštenjak. Trgovcem v našem mestu so valed tega položaja v okna patriotične znake.

Ponesreč je bilo v letošnjem letu veliko, manjše ali večje obilice. Pred kratkim je bil ponesrečen Valentin Jugočič. Padec kamna v rovu ga je precej razmraval. Zlomilo je pred par dnevi nogu Frank Hafnerja. Valed veliko nezdod pod zemljo se je pričela sedemdesetna večerina šola za prvo pomoč (first aid) in to skoraj na zahtevo premogovnih družb, sicer to nikjer in nikomur ne škodi.

Tukajšnja slovenska društva, spadajoča raznim slovenskim enotam, katera tvorijo naš Slovenski dom, se še pridno pripravljajo za Miklavža na Silvestrov večer. Prispevajo denarno, seveda storijo to je dovoljeno tudi posameznikom. Miklavž na Silvestrovo 1929 se je tako fino zabeležil. Potem prične brskati

mladina in ne starina. Smeha čes glavo ter lep dobiček. Dve rane je bila polna, v primeri prve veselice ob otvoritvi Doma. Pričakovati je tudi letos kaj takega. Miklavž v dveh skupinah, v legionu angeljev in parkelnov.

Omenim naj še, da se namerava ustanoviti klub tukaj rojene mladine iz članstva obojega spolov v en tabor pod streho Slovenskega doma. Misel je taka in ako si kateri, najsiho deklica ali fant, najde prijatelja med tujci, naj ga pripelje v Slovenski dom, katerega so postavili očetje za svoje hčere in sinove.

Ker je to že več kot klobasa, šelim vsem vsebole božične praznike ter srečno leto 1931.

Louis Taucher, tajnik Slovenskega doma.

Pomen društev in dolžnost članov

Midway, Pa. — Vem, da je prostor zelo dragocen v tem času v Prosveti, vendar me sila dolžnost spregovoriti nekaj besed v korist društva. Leto se bliža koncu hitrih korakov, čas prihaja, ko bo treba napraviti zaključke društvenega leta in pregledati delovanje in uspehe.

Naše društvo št. 89 je tekoče leto dobro napredovalo, kakor že dolgo ne. Število članov, ki je bilo precej pod 100, je to leto naraslo nad 100 članov in članic. Nekaj smo pridobili novih članov, nekateri so pristopili s prestopnimi listi, največ je pa mladih članov prestopilo iz mladinskega v odrasli oddelek.

Mladji člani so zelo aktivni. Priredili smo več lepih zabav, za kar gre njim zahvala in drugim aktivnim članom. Naj bo na tem mestu izrečena v imenu društva tudi prisrčna zahvala vsem članom in članicam sosednjih društev od blizu in daleč in članom gl. urada, ki so se udeležili naših prireditvev in nam pripomogli do boljšega uspeha.

Naše društvo posluje skupno z mladimi in starejšimi člani, ker je za naše razmere najboljša, vsaj za enkrat, da delujemo takoj. Mladina se tudi nima kaj pritoževati. Saj jim damo proste roke, v svoji lastni dvorani, da lahko prireajo zabave kakor jih veseli.

Apeliram tudi na vse druge člane, da bi bolj upoštevali svoje dolžnosti napram društvu in enotnosti, da bi se držali svoje obljube, s katero s se zavestali ob pristopu v društvo, da bodo svesto spoštovali pravila in naredbe društva in enote. Dolžnost vseh članov in članic je, da redno prihajajo na seje in se po možnosti udeležijo društvenih zabav. Res je, da so delavske razmere zelo slabe, ampak končno malo razvedrila, malo zabave tudi spada k človeškemu zdravju in življenju. Saj čas se hitro umika, še parkrat se kolo evolucije dobro zavrti, pa bomo odleteli v večnost.

Zato pa, dragi sobratje in sestre, zanimajte se za društvo, ki nam nudi mnogo razvedrila in zabave, da nam bo lepše potekalo življenje. Društvo in enota je brataška zveza, ki človeka sprejme pod svoje okrilje z enim letom starosti, ki ga čuva in bodri akosi življenja in nudi zraven ekonomske podpore mnogo družabnega življenja. Društveni bratje in sestre so tisti, ki te sprejmo na tvoji zadnji poti z žalostjo v srcu, ker so zgrubili zvestega člana. Zato pa dragi brat in sestra, brigaj se za svoje društvo sedaj, ko je čas za to.

Dne 14. dec. je gl. seja, začne se ob 1. pop. Dolžnost vseh članov in članic je, da se vsaj gl. seje udeleže, saj pravila so za vse enaka. Tukaj ne velja noben izgovor, razen bolezn. Da se nekateri ne udeležijo sej, je krivo samo to, ker si kar sami delajo pravila. Mnogi si mislijo: A saj sem dober član, plačujem redno, dobim pa malo; drugi zopet mislijo, kaj bom jaz, bodo že drugi. Pa to ni pravilno.

Naša enota ni samo inšuranc kompanija, ampak ima mnogo višje namene, zato pa potrebuje našega sodelovanja, naše pomoči. Ne ve pa nobeden, kdaj lahko pride čas, ko bomo tudi mi potrebovali društvo in enoto. Čim se večja enota, večja je naša odgovornost. Premoženje enote raste na peti milijon, treba je velike čuječnosti.

Znosili smo skupaj ogromen kapital, pa s tem še ni naše delo končano, kakor nekateri mislijo, ampak se šele začneja. Naša mladina dorasča. Že star pregovor pravi: Malti otroci, male skrbi; veliki otroci, velike skrbi. Mladji člani so zelo aktivni pri društvih; pa če jih hočemo aktivne obdržati in še druge pridobiti, jim moramo dati najprvo sami dober zgled in dosledno spoštovati pravila. Ako so seje dobro obiskane, napravi dober vtis na mladino, dober vtis na vse. Lahko se pride do dobrih sklepov in poveča veselje in aktivnost društvenih uradnikov. Dobro poslujoča društva povečajo aktivnost gl. uradnikov. Zategadelj je nad vse potrebno spoštovanje teh pravil. Tudi naše mladine dolžnost je, da stoodstotno sodeluje z nami. Pomisljajo naj, kako velike žrtve so doprinesli njih roditelji, da so jim tako ugodili ali vsaj skušali ugoditi pot njih življenja v novi domovini. Saj so ravno podporni društva tista, ki nudijo naši mladini mnogo domače, zdrave zabave; so tista, ki lahko obvaruje našo mladino, da ne zajde na pogubna pota.

Na gl. seji bo treba izvoliti nov društveni odbor za leto 1931. Treba bo določiti smer za bodoče leto kako bomo vozili, da bo naše društvo še naprej v evetočem stanju in lepo napredovalo. Ne pozabite na sejo dne 14. decembra.

Louis Capuder, predsednik.

"Svetost" glasovnice v Dolaro-krajci

Ekalaka, Mont. — Razlika političnega mišljenja in pravice med delavskimi naselbinami in farmami, posebno v tem kraju, ki je dom "cow boyjev" in živinorejcev, je velika. Ako se voliče predane oddati svoj glas za delavsko stranko, mu ga volilni sodnik enostavno potlačijo.

Pri predsedniških volitvah 1. 1928. sva jaz in moj soprog glasovala v prid Norman Thomasu. Oficijsno štetje glasov tega pricinkta ni pokazalo nobenega glasu oddanega socialističnemu kandidatu. Seveda sem protestirala, a izgovor je bil, da ni mogoče razumeti, kako se je moglo kaj takega pripetiti.

Dne 4. nov. sem zopet glasovala za dva socialistična kandidata. A zopet so snedli tiste glasove. Stvar sem nameravala na pristojno mesto in ko bo seja okrajnih komisarjev, bom zahtevala pregled glasovnice tega pricinkta, da bom na jaanem, kaj je z mojimi glasovi. Vrnja se mi misel, da kakor je tukaj, tako se lahko tudi drugod pripeti. Dobro je, da voliči pazijo in premislijo koliko lahko zaupajo volilnim sodnikom. — Mary Lovick.

Skratiranje zadnje banke

Johanson City, Ill. — Dne 1. dec. je tukaj zaprla vrata zadnja banka in smo prizadeti vsi Slovenci ter jednotina blagajna. Vse denar, ki je bil vplačan kot assessment za december, je šel. Tudi Slovenski narodni dom je izgubil vse denarno premoženje, ostale so le planke. John Shum.

Listnica uroditelstva

Detroit, Mich.: P. P.: — Vprašajte za zoben prepravico v katerikoli lekarni in povejte ime. Morda imajo kaj podobnega.

Great Falls, Mont., P. R.: — Prošnj, žal, ne moremo ustreči.

Chicago, Ill., J. R.: — Pohvalite na banki, na katero je bil ček naslovljen. — Naslov zdravnik: Dr. J. J. Zaverinik, 3724 W. 26th St., in 1858 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Cleveland, O., F. J.: — Z nekaterimi deli na dotičnem jesu so sicer že pričeli, a imajo na razpolago še sedaj preveč delavcev. Zato vam ne moremo svetovati, da bi šli tja, ker bi bilo preveč riskantno.

Toledo, O., L. S.: — Najbolje je, da neprilike izravnote v društvu.

Corapolis, Pa., F. P.: — Naslov nam sicer ni znan, vemo pa, da je urad konzulata tudi v Pittsburghu. O tem se lahko informirate pri odatnih rojakih.

Cleveland, O., A. G.: — Naslovite pismo na: Clarence S. Darow, 77 W. Washington St., Chicago, Ill. — Nemška beseda "sestava" pomeni v slovenščini "sestavo", "stik" ali pa "sklad".

Alpinski muzej v Monakovem

Ko ti veda utruji možgane, začne poseta monakovskega alpskega muzeja, ki je svetovno znan, se udeležati srečni dvorane ter opazuje originalne slike znamenitih slikarjev, izbrane planinske motive, ki vije po stenah okrog. Če te ne prevzame veliko platno Otto Bartha: Molitev vodnikov na vrhu Kleka, te pa prav gotovo zgrabi slika Matterhorna (Matterhorn in Bisehof), Jungfrau in drugih, v skalo in led vkovanih veličin alpskega sveta. Imena znanih alpskih slikarjev (Compton, Defreger, Egger-Lienz itd.) jamejijo za umetnostno vrednost izbranih motivov. — Med znamenitosti muzeja spada tudi Huckov "Zlatorog" inspiriran po znani Baumbachovi pesnitvi; me ni usoda ni naklonila, da bi videl to sliko; napis sem našel, namesto platna pa je zijal prazen prostor. — Fotografija je v tem muzeju manj zastopana in služi bolj znanstvenim in podučnim ko čisto estetskim svrham. — Prekrasni pa so diapozitivi, ki predstavljajo poglede na himalajske vrhove. Snimki teh so bili izvršeni ob priliki potovanja Douglasa Freshfielda 1. 1899, en del slik pa je posnela himalajska ekspedicija vojvode Abruskega v l. 1896 in 1909. — Slike so tako čiste in ostre, da posredujejo popolno predstavo o nadzemski lepoti azijskega veleorja. Podoba Brod Peak (8270 m) ali Prisloniku podobnega vrhu Džanu (7601 m) ter čudovita panorama gorovja Ruver Zori mora navdušiti tudi nealpinske srce; planince pa stoji pred to lepoto v pobožnem zamaknjenju in pozabi na kraj in čas ...

Posetnik muzeja je prijetno presenečen, ko opazi, kako malo prostora je v tej zgradbi posvečenega osebnemu kultu. Koliko znamenitih tribolecev imajo Nemci in koliko slik in spominskih predmetov o njih bi lahko razstavili! — Pa kaj najdes tu in tam sed ob, ki so ustvarjale in še ustvarjajo impozantno stavbo nemškega alpinizma. Skromen kip mojstra Furtcheleja, "Idealne figure nemškega planinarstva", nekje na steni v nemi pieteti njegove plezalke, nahrbtnik, cepin; da je par fotografij in konec: osebe stoje v ozadju, šlo in dejanja govore.

Še marsikaj je v tem muzeju: zbirka društvenih znakov, ki je ogromno, saj ima vsaka sekcija DOAV svoje, dalje spominski novi, medalje, umetniško izdelani kolki, ki bi jih za razne nabiralne akcije morda tudi pri nas kazalo vpeljati, precej folklorističnih predmetov (figure, ki predstavljajo narodne noše), plastični modeli rešilnih akcij, zbirka reševalnih priprav in še marsikaj drugega, saj je vsega skupaj razstavljenih nad 8000 predmetov.

V podprilicju vzbudi pozornost obiskovalca "ugrabljeno mesto". — V idealni pokrajini je upodobljeni 91 planinskih koč DOAV, ki so na podstavi mirovnih pogodb pripadle tujim državam. Med temi stavbami sem kmalu zasledil Čojzovo, Aleksandrovo, Staničovo in še marsikatero drugo koč, ki jo smatrajo Nemci še vedno za svojo last. Da teh hiš nisem opazoval s tistim ogorčenjem kot jih gledajo Nemci, je morda odpustljivo, zlasti ako se upošteva, da sem hkrati pomislil na Ciril-Metodove šole in koroške Slovence, ki smo jih morali dati v zameno ...

Po stenah v tej dvorani so nalepljeni napis: "Poznajite Južno Tirolsko — Mislite na naše brate v Južnih Tirolah" — nauk, ki s spremenjenimi geografskimi imeni v polni meri velja tudi za nas.

V ostalem pa so razstavljeni v podprilicju še orodja in onih 112 stvari, ki jih po računu nekega planinskega praktika mora nositi s seboj planinec ali smučar. Tu se vrste vrvi vseh debelin in kakovosti, cepini, zgodovinske in moderne dereze in krplje, kompas očala, klini, termos-steklenice, kuhalne priprave, ročne lekarne itd. Tri lutke v kotu pri oknu so zvezane med seboj z vrjo in nas uče, kako in s kakšnim vzorom se je treba zavzavati. Cele omare s stotinami smučel, stremen, smučarskih palic, na razne načine kovanih podplavov itd. itd. skratka vsi za zimsko in letno turistiko potrebni tehnični pripomočki so v historičnem redu in v modernih oblikah razvrščeni v tej dvorani. Modeli nekdanjih planinskih koč in modernih gorških in smučarskih domov, izdelani do najmanjših podrobnosti in razstavljeni v nadstropja, da lahko premostiš tudi vso notranost, kažejo napredek "planinske arhitekture".

Vodstvo muzeja, ki mu načeluje od postanka zavoda, t. j. od 1. 1911. velezaslužni alpinist upok. dež. sod. svetnik Karl Mueller, ima še velike načrte. Zankrat nedostaja ne s sredstev, temveč tudi prostora. Snuje se s oddelke "Vojna v Alpah", "tehnik v planinah", sem bi spadale zlasti vzpenjače, ki so kljub obdoru planincev prodirle, daleč čisto v finančnem pogledu ne izpolnjujejo pričakovane ustanovitelj folklorja in morda še kaj drugega.

Evropski jeziki

Mednarodni jezikoslovni urad v Zenevi je priobčil zanimivo statistiko o evropski jezikovni zmedi. Statistika pravi, da je na celini 125 samostojnih jezikov. Na prvem mestu je nemški jezik, ki kateremu se priznava 81 milijonov oseb, na drugem ruski, ki je materni jezik preko 70 milijonov oseb (upoštevana je samo evropska Rusija). Anglešč je 47 milijonov, Italijanov 41, Francozov 39 milijonov. Zadnja mesta zavzemajo bretonščina, basčinska in keltščina na Skotskem, prav zadnje pa morvdinščina, ki je govori v severni Rusiji komaj nekoliko tisoč ljudi.

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji.)

GLEDAŠKO PISMO

0 prvih predstavah letošnje sezone. — Kaj lahko priporočimo našim gledališkim odrom?

Ljubljana, sredi nov. 1930.

Dobro poldrugi mesec so že odprta vrata našega dramskega gledališča, pa so nam dali že sedem dramskih del. O prvih vprijetih in o otvoritvi sami sem napisal daljše pismo, a se je bržkone na poti iz Ljubljane do Chicago — čudne avanture morajo življati naša pisma na tej poti — izgubilo, zakaj objavljeno ni bilo. Zato naj znova podam pregled dosedanjega dela naše drame.

Sezona se je otvorila s Sestovo režijo Shakespearjeve komedije "Sen kresne noči", ki smo jo videli na naših deskah že pred desetimi leti. Od takrat nam je režiser profesor Sest režiral precejšnjo vrsto Shakespearjevih del. Letošnji "Sen" je Sest režiral na novo, zasledba je bila skoraj dočela nova, prav tako inscenacija. Sprva nekoliko nevarnošeno in neugladko, je po prvi pavzi predstava pridobila in je bil lep večer. Pravičnica o dveh ljubzenskih parih, ki jima hudošni Spak na kresni večer meša strene, a se vse lepo konča ob svatbi kneza. Godba spusti zastor čez pravljico.

Druga večera so uprizorili slovensko noviteto, ki je bila prvič uprizorjena v Mariboru in ki jo je pisal pisatelj Makso Šunderli iz Maribora. Tudi ta drama "Pravljica o rajski ptici" noši v svojem naslovu izraz "pravljica", a je težka drama povojnih let. Vsebinsko: Po dolgih letih ujetništva v Sibiriji se vrne domov na svoj dom in k ženi Bredi njen mož France. Tudi doma najde Bredo omoženo s trgovcem Tonetom, zakaj Breda je kmalu po začetku vojne prešla mrtvaški list, da je njen mož France padel "na polju časti". Breda je kmalu po pozabila na Franceta in ljudi podjetnega in trgovca resnega in močnega Toneta. Vrnitev Franceta ji ni dobrodošla; Franceta pozdravi iz srca le njegova sestra Ivanka, ki tudi živi na njegovem domu. Tone ponuja Francetu denar, odkupnino, pa naj gre po svetu in se ne vrne več v hišo, ki ji je Tone prizidal novo nadstropje. Tone je trgovec, tudi tu hoče storiti kupčijo.

Toda France se odloči, da ostane na domu, ki ga s Ivanka tako ljubi. Vse se bo uredilo, meni dobri France. Pa se ne uredi. Razsodišče priredi hišo Tonetu, čeno pa Francetu. A Breda ne ljubi Franceta iz srca, Tone je kot "korekten" trgovec človek z "ugledom" ne mara. France obupa. Izgubil je dom, izgubil je ženo, ki je prav za prav nikoli ni in se ustrelil. Tone izreče Bredi hladno sožalje. Trgovec ... Breda, ki je bila ves čas kot "med drema mlinskima kamnoma", med Francetom in Tonetom, in kolcha od tega k onemu, ostane sama.

Prvo dejanje je izmed vseh treh pač najboljša, cela drama sicer trpi na nekaterih očitnih hibah — vendar je drama dosejela v dobri režiji režiserja Skrbinskega zelo lep uspeh. Breda je igrala Gabrijelečeva (enkrat je v tej vlogi z uspehom gostovala Severjeva, ki nastopa na delavskem odru), moža Franceta je igral Krulj zelo dobro, Toneta je igral Jerman dobro, sestro Ivanke pa je igrala Šaričeva, ki je storila iz svoje vloge, kar je le mogla.

Drama priporočamo tudi slovenskim odrom v Ameriki v uprizoritve. Uspeh jim je zagotovljen. Izšla je drama v letošnjem "Ljubljanskem zvonu". Res priporočamo!

Dalje so igrali še Schillerjeve "Razbojnice", ki je v režiji profesorja Sesta uspešno zelo dobro, proti pričakovanju. Zakaj delo je teko in zahteva ne le režiserjevega truda, marveč tudi predelave. Najboljše so bili igralci Levar, Skrbinec in Krulj.

Drama je uprizorila še "Kraljično Haris", ki jo je napisal letos januarja umrl pisatelj Anton Lavkovec in je bila topot prvič uprizorjena. Režiral jo je Fran Lipah.

O komediji znanega srbskega zabavnega dramatika Nušića "Gospa ministrica" bomo še poročali. Nušić ima teaterska publika, ki si želi "lahkega" in zabavnega večera, zelo v čast in ga pozna iz njegovih komedij "Ploha", "Sumljiva oseba" itd. V komediji "Gospa ministrica" nam riše dogodke iz polpretekle beogradske protoklosti, kako nekdo na mah postane minister in seveda njegova žena gospa ministrica.

Pravkar pa smo doživeli premijero komedije "Serija A-0000" ali "Ljubina srečka" ruskega pisatelja Alekseja Tolstega, sina slavnega pisatelja Leva N. Tolstega. To je menda prvo delo, ki se dogaja v sovjetski Rusiji, da je bilo pri nas uprizorjeno. Pisatelj nam podaja predvsem komedijo o siromašnem dekletu, ki je imelo srečko serije A-0000 ter ne ve, da je nanjo zadela glavni dobiček. Drugi, ki zvedo to, lovijo srečko, dokler se ta skozi mnogo rok ne vrne k dekletu. Z njo pride tudi dijak Aljoša, ki ljubi Ljubo. Vse se srečno konča. Kakšne slike o sedanjem življenju v Rusiji nam ne daje na široko, le tu pa tam kak drobec. Tudi o tej komediji, ki jo je prevedel Zupančič in režiral Sest, bomo poročali prihodnjič obširneje. —čl.

LJUBLJANSKO PODZEMLJE

Kadarkoli bomo kake popise Chicago s strani nemških novinarjev in publicistov, vedno posvetijo posebno (in dolgo) poglavje tako znanemu "chicaškemu podzemlju". Pravkar ima ves evropski tisk senzacijo o objavljanih poročila Geo Londona, angleškega novinarja, ki je preživel baže dva meseca med chikaškimi razbojniki. Humoristični časopisi priobčujejo slike, kako počni na chikaški ulici pnevmatiki in kako vsi pasanti namah dvignejo roke, časopisi so polni vesti o Diamondu in Al Caponeju — skratka, pri Evropeu zbudil ime Chicago poim chikaškega podzemlja. Koliko je v vsem tem resnice, ni mogoče vedeti ...

Toda takega podzemlja v Ljubljani nimamo. Naše "mestno dno", naša zakonitja s svojimi mračnimi tipi so uprav nedolžna. Nič velikega in hudega se ne zgodi.

Prebivalstvo tega ljubljanskega podzemlja je najbolj številno pozimi. Kdo ga tvori? Povečini brezposelni ljudje, moški in ženske, zidari, ki prihajajo pomladi z juga ter delajo v sezoni, z zimo pa postanejo brezposelni. Brezposelnost je glavni vir teh izgubljenih ljudi, ki se brez stanovanja, brez dela, brez denarja in brez svojcev skrivajo po zakotjih. Samo lačni želodec ima, ki terja svoje.

Pred borzo dela je vsak dan polno teh ljudi z dna, ki čakajo na delo. Zda si želijo že snega, zakaj čim bo zapadel sneg, bo mestna občina preko borze dela naročila delavce za kidanje snega in bodo vsaj dva, tri dni lahko kaj zaslužili. Prerivali se bodo ter hoteli imeti posla. Mesec je postavlja pred borzo dela, razcapani in sestradani od jutra do večera čakajo, sveder pa morajo spat. A kam? Pa gredo v bližnji ljubljanski okolico na kozolce, v sklednje, v barake, ležejo pod plahte na polje — pa je zdaj že zima in je mrzla zemlja in mrzel zrak. Zatekajo se v veže ter spet stoji ali čepe na tlaku. Poleti je bilo lažje; legel si na klop v parku ali na travnik zunaj mesta in si spresal v soparnem zraku na prostem. Zdaj je vsem tem težje.

Toda želodec terja svoje. Denarja ni — pa se zgodi, da tu pa tam v predmetih na bolj samotnih ulicah plane ponoči kaka senca izza vogala ter ustavi pasanta, zahtevajoč nekaj denarja. Ali pa napadejo ženske ter jim iztrgajo ročne torbice, ali pa se izdajo za detektiva ter zahtevajo globo radi "kaljenja nočnega miru". Ali pa zagleda kdo teh ljudi kako odprto okno, spleza sobo ter ukrade uro, ukrade stotak, ali pa vlomil v delikatesno trgovino in tamkaj najprej napije likerjev, nabaše nekaj klobas in sepe ter odide v noč — ali v

zapor. Zgodilo se je, da je nekdo vlomil na trgu v velik zaboj novih čevljev, pa je ukradel samo en par čevljev iz cele kopice obval. Ta je bržkone imel luknje v čevljih, pa je vzel en par novih tam, kjer jih je našel celo kopico. Ta vsekakor ni vreden naziva tat.

Taki so ljudje iz ljubljanskega podzemlja, nič hudega ne storijo; če ukradejo kake majhne stvari, jih še ne smemo kar obsojati nepoštenosti. Mnogo imamo po svetu nadzemelj, kjer se kraje na milijone, imamo cele sisteme, celo uredbo današnje družbe, ki kraje in je to zakonito dovoljeno in spoštovanja zahtevajo. Sem v nadzemlju nikdar ne gre pogledat oblast, nikdar ni kontrole, nikdar ne izvršijo po teh nadzemljih racije, da bi jih polovili vse, ki so krivi.

V ljubljanskem podzemlju je bila večkrat izvršena racija. Policija na konjih, stražniki in detektivi so prebrskali vsa mestna in predmestna zakonitja ter tirali v zapore vse, ki se niso mogli dovolj legitimirati ter nimajo stalnega zasluga. Sli so na ljubljansko polje, našli tamkaj na kozolcih in na travnikih pod plaitami, v skednjih v senu sarite brezposelne, moške in nekaj žensk, ki jih tirali v policijske zapore, da dajejo odgovor. Kaj so storili? Dože jih to, da so brez dela in brez stalnega zasluga, ter so radi tega nevarni javnemu redu.

In so jih pozapeli krog 80.

Videl sem, ko so stražniki veliko skupino brezposelnih, ki so čakali pred borzo dela na morebitno zaposlitev, preretali ter jih krog 20 pozvali, da gredo z njimi. Borza dela je v palači Delavske zbornice, prav nasproti sodnje, kjer se nahajajo tudi policijski zapori. Stražniki so jih odgnali iz borze dela preko ceste in ječar je na steno odprli vrata jeklene, z nasmehom na lileh in z rokami, stisnjenimi v raztrgane jopice, premirli in lačni, so vstopili v jeklenico, se namihali drug drugemu in nič kaj nesaodoljivi niso bili. Da postopajo z njimi nelepoto, to jim niti ni prišlo na misel, vsa družba postopa z njimi slabo že dolgo, vajeni so tega. Zavedali so se menda predvsem, da bodo prišli na toplo in do postelj, da bodo dobili toplo hrano ter se bodo lahko prespali na posteljah. Z nasmehom so vstopili skozi vrata.

Potem so jih vodili pred policijske uradnike, ki so jih zasliševali, nekaj jih bodo odgnali v domače občine, kjer prav tako ne bodo zdržali, marveč pojdejo znova iskat dela v mesto, nekaj jih bo nekaj dni presedel v zaporih, ker so jim dokazali kake grehe in prestopke, za katere jih brezobzirni paragrafi dela odgovorne, nekaj jih izpuščijo.

Podzemlje čisti — a za čiščenje nadzemlja bo treba še počakati. Tedaj bo več smrada ...

Pogrešanci iz svetovne vojne.

— Okrožno sodišče v Celju je uvelodilo postopanje, da se proglase za mrtve naslednji pogrešanci iz svetovne vojne: Anton Kumar v Gorenjem, občina Sv. Kunigunda na Pohorju, ki je meseca julija 1914 s 87. pehotnim polkom odinil na rusko bojišče v Galicijo. Zadnjič je pisal dne 24. avgusta 1914, potem ni bilo o njem nobenega glasu več. — Valentin Kukovič, rojen l. 1880. v Dramljah, nazadnje rudar v Hrastniku, je s 87. pehotnim polkom odinil začetkom vojne v Galicijo; zadnjič se je oglasil l. 1918. — Franc Radej, kočarja sin iz Polkele pri Blanci, je prišel l. 1915. v rusko ujetništvo, odkoder je svoj materij pisal zadnjič leta 1917. — Vehovar, rojen l. 1889 v Novi vas pri Konjicah, je januarja 1915 šel s 47. pehotnim polkom v Galicijo. Od meseca junija 1915 ni več glasu o njem. — Franc Srečko, rojen leta 1886. v Veliki Mislinji, oženjen, nazadnje na Glazuti štev. 54, je septembra 1914 s 87. pehotnim polkom odšel na srbsko bojišče in je baje tam padel koncem septembra 1914. — Franc Koren, rojen leta 1892. v Trebečah, občina St. Peter pod Svetimi gorami, je začetkom leta 1915. odinil na rusko bojišče s 26. domobranskim polkom. Pisal je samo decembra 1914. iz Maribora, potem pa ni bilo o njem več glasu. — Franc Iljaš, rojen leta 1873. v Gornji Sušici na Bizejskem, po poklicu vinčar je odinil na italijansko bojišče. Od leta 1917. ni bilo več glasu o njem.

Med Karenci

V taborišču se je zbralo ob večernem ognju mlado in staro iz bližnje karenske naselbine Ban Buleh. Ti ljudje srednje velike rasti, temno zagorele polti in orientalsko tipičnih obrazov so mi bili simpatični povsod, kjerkoli sem prišel z njimi v stik. Mirno in priključljivo je bilo njih vedenje, četudi radovednosti niso mogli skriti. Obrazi starih in mladih so razodevali brezskrbnost in zadovoljnost.

Družinsko življenje je sileno laotakemu. Do pubertete je deca naga, tu in tam nosijo dekletje figovemu listu podobne tipke iz bron, arebra ali kokosove lupine, ki je obščen na vrvi krog ledij. Vobče je navada, da obeležijo matere na svojo deca različne obeke (star denar, izdelke iz tigrovih zobov in različne druge predmete) kot amulete. Kult palusa je močno ukoreninjen.

Deklice in fantje se družijo brez nadzorstva. Ljubzensko življenje se vrši v mejah naravnega čustvovanja. Karenske žene so naivne in so dobre družice svojim moštem. Mnogoženstvo je le redko. Med Karencami sem videl veliko lepotic. Njih temno zagorela, vedno smehljajoča lica, njih goreči pogledi in priključljivo vedenje mi je vzbujalo globoke simpatije. V splošnem so Karenci plemeniti in prijazni, ki ne poznajo evropskih strasti.

Domovi so preprosti kakor pri Laotih. Njih koče so zgrajene na kolih z enim ali dvema prostoroma. Ograjene so iz različnega lesa ali iz bambusa. Stene so pri imovitejših lesene, strehe so krite s travo ali pa s tikovim listjem, ki je tako veliko, da pokrile prsi človeka.

Preživljajo se po največ s tem, kar jim nudi priroda. Kakor pri vseh plemenih Zadne Indije, je njih glavna hrana riž s kerijem. Za kerij se uporabljajo različna divja zelenjava, dlkave in vaskovrstno meso. Vse jedi morajo biti močno začinjene z zeleno papriko, ki rase po vsej Zadni Indiji. Posebna delikatesa so jim ličinke čebel, bube sviloprejk in mravičinja jajca. Priroda nudi tem ljudem vse leto narazličnejših darov za hrano. Zato se Karenci tudi ne potrudijo, da bi bol obdelovali zemljo. Pri posameznih naselbinah se vidijo le majhna riževa polja, kjer se goji zlasti glatinozni ali goraki riž. Tu in tam so tudi nasadi koruze, tobaka, soje, bombaža in drugih le domačinom znanih rastlin. Kot domače sadje se je do banane, papaya, mango, kaju, kokos, ananas in drugo. Mnogoštevilne so vrste divjega sadja, korenin in zelenjave, ki raste v pragozdu.

Glavno orodje pri opravih je Karencu nož, ki je podoben laotakemu in ga nosi Karenc vedno s seboj. Zemljo obdeluje s karentsko lopato, z motiko in lesenim oralom, ki ima s železom okovan lemež, za vprežno živino uporablja bivola in vola, ki jih redi navadno družina po 2-5 glav. Poveda za kuho je po navadi ločena in je domači izdelek, vsa druga je spletna ponajveč iz bambusovih viter. Poveda pa, ki jo rabijo za vodo, je zalita z drevesnim smolo, obdelano z drevesnim oljem. Vrvi so iz raznega divjega vlakna, ovijalk in kož.

Dočim karenska žena čuva dom in skrbi za prehrano družine, se mož bavi z lovom in ljubi pohajkovanje po džungli. Marsikateri rad pripoveduje o zanimivih dogodkih. Za lov ima po navadi puško enocevko s kameletnim krestlom, pa tudi lok in puščice.

Kakor pri Ngivih, Laotih in Siamecih, tako je tudi pri Karencih tetoviranje moških precej udomačeno, tetoviranje žensk pa ni v navadi pri nobenem plemenu Zadne Indije. Tetovirajo si navadno v mladih letih najraje prsi, hrbet, roke in zgornji del nog.

Zanimive so pravljice, ki si jih pripovedujejo. Praznoverje je tudi pri njih globooko ukoreninjeno. Gore, drevesa in počne so jim domovi različnih demonov, ki vplivajo na življenje.

V posameznih nebeških pojavih vidijo prijazno ali neprijazno delo božanstev. Veliko je zakletih princes in princev, ki čakajo odrešenja. Velik je tudi krog demonov, ki čuvajo podzemeljske zaklade. Težko je pri tem plemenu določiti meje verskega čustvovanja, ker se praznoverje razteza v vse dobe življenja. Kakor pri vseh primitivnih plemenih daljnega Orienta, je tudi tukaj čedenje prednikov močno razvito in se druži s hvalavrednim spoštovanjem.

GLASOVI IZ NASELBIN

Ponebrečen izlet

Detroit, Mich. — Kapitalistični časopisi so pred nekaj tedni zakrčali v svet, da so avtomobilske tovarene vposile zopet več tisoč delavcev, o čemur pa tukaj nihče ne ve. Več kot tretjina delavcev v Detroitu je popolnoma brez dela in nekateri že po več mesecih; ostali pa delajo po dva k večjemu tri dni na teden, in ti so tudi v vednem strahu, da dobi jo neprostovoljne počitnice.

Naši rojaki so zelo prizadeti vled te krize, ki je nastala po začetku magnatov. S strahom gledajo bodočnosti nasproti, ker marsikateremu so pošli že vsi prihranki.

Toda včasem temu smo se odločili, da posetimo 27. novembra našo "metropolo", Cleveland, in se udeležimo koncerta pevskega zbora "Zarja", odsek kluba št. 27. Načrt smo imeli popolnoma izdelan, katerega so pa nam prekrili vremenski bogovi. Na predvečer je pričelo snežiti in snežni viharji so divjali vsa noč in tudi še naslednji dan. Ceste so bile pokrite s snegom in ledom in marsikateri avtomobilist se je vrtil na cesti kot muha v močnoli.

S skupnim izletom torej ni bilo nič; ostali smo morali doma. Joe Bohinc, Ivan Jane in Herman Bugelj so se pa držali načrta in se udeležili kot zastopniki tukajšnjega naprednega slovenskega delavstva. Prvotno je bilo v načrtu, da se udeležijo člani kluba št. 114 in 116 JSZ in člani angleško poslujočega odseka kluba št. 114.

Vse napredno slovensko delavstvo v Detroitu je na strani kluba št. 27 v boju za svoje pravice, ker se zaveda, da se klub bori le za svoje pravice in nikesar drugega in da mu je bil ta boj vsiljen od strani nekaterih, ki menjajo prepričanja kot se umazana arajca; boj je bil vsiljen od strani koristolovcev, katerim je osebni dobiček prvo in zadnje na svetu. Sodrugi v Clevelandu so lahko prepričani, da slovenski delavci v Detroitu ne bodo stali na strani, ampak jim pomagali, kolikor bo največ mogoče; ta boj ni samo boj ene naselbine, ampak boj med socialistično stranjo in nasprotniki politično organiziranega delavstva.

Peter Benedikt.

IZ PRIMORJA

Političnemu osumljencu 29-letnemu Benediktu Pavliču s Lovkeve je prihajanje v Gorico prepovedano. Nedavno so ga opazili v mestu redarji in Pavlič je bil pred sodiščem obsojen na tri mesece zopora. Prizivno sodišče je prvo obsodbo te dni potrdilo.

25-letna Marija Cerinova iz Otaleza pri Cerknem je bila obtožena, da je šla čez mejo brez potnih listin; da ni plačala dotične takse in da je vtihotapila 4 kg kave, 280 gr čaja in 1 kg saharina. Pred sodnik je trdila, da je dobila vse te reči od neke ženske, ki prihaja iz Jugoslavije. Obsojena je bila na globo 993 lir radi sprejema tega blaga, drugih točk obtožbe pa je bila oproščena.

Hillman priporoča petdnevnik Elmira, N. Y. — Sidney Hillman, predsednik Amalgamated Clothing Workers unije, je na zborovanju blagostanjkih delavcev v Elmiru dejal, da bi morale vse industrije uveljaviti petdnevnik in šest ur dela na dan v svrhu odprave brezposelnosti.

Obiskovalec: "Kaj? Kaj, štiri mesece že ležite v postelji?" Bolnik: "Da. Pred štirimi meseci je prišel zdravnik in mi dejal, da ne smem vstati, dokler me še enkrat ne preišče. Od takrat pa ga še ni bilo k meni in zato še ležim."

Rodbinska tragedija grofa Leva Tolstega

O zakonskem življenju velikega ruskega pesnika in misleca grofa Leva Tolstega so že mnogo pisali in ugrabili. Navadno so se vse sodbje obračale proti grofici, ki da je s svojo trmoglavostjo popolnoma uničila in strnila velikega pesnika, drugi pa zopet dokazujejo, da se dela teži ženi s takimi očitki velika krivica. Da ni samo ona kriva vsega zla, to potrjuje tudi ona sama v svojem življenjepisu.

Tolstojeva žena je bila hči zdravnika Baersa. Njen oče je delal noč in dan, da ni rodbinskih primanjkovalo, vzgajal pa je svoje otroke tudi tako, da bi si mogli v slučaju potrebe tudi sami služiti svoj kruh, ker posebno velikega premoženja ni mogel zapustiti.

Ko je bila bodoča Tolstojeva žena Zofija Andrejevna Baers stara 18 let, je napravila v Moskvi izpit za domačo učiteljico. Kot 18letna dekle pa se je seznanila z Levom Tolstojem, ki je bil torej znatno starejši kakor njegova žena. Že po 4 tednih poznanstva jo je prosil plameno za sroce in roko. Ona je privolila in oženila se je, ker je prišla na naglo poroko. Za res sta se poročila že 8 dni po zaroki.

Mlada žena se je silno zanimala za delovanje svojega moža. Tolstoj pa je delal in delal, kar je le mogel. To potrjuje sam v svojem dnevniku iz tiste dobe (l. 1862): "Mene silni nekdo sila na neprestano delo." Kako pa se je živela mlada Tolstojeva žena v njegovo mladenje, pripoveduje ona sama: "Živel am na posestvu, ki ga nismo zapustili, za zunanji svet se nismo brigali in nismo nič videli in nič slišali. Jaz nisem imela nobenih potreb in sem živela samo s osebam iz romana "Vojna in mir", ki sem jih vse ljubila in nasledovala vsak njihov korak, kakor da so žive. Naše življenje je bilo srečno in polno medsebojne ljubezni in ljubezni do otrok in predvsem do dela mojega moža, da si nisem prav nič drugega želela." V nekem pismu na svojo brata potrjuje vse to tudi Tolstoj z besedami: "Mislim, da je med milijoni le eden srečen in to sem jaz."

Tolstojeva žena je z veliko vneto prepisovala številna dela svojega moža. Takrat je bilo namreč treba še vse pisati in prepisovati črko za črko in vrstilo za vrstilo.

Težki časi pa so se lotili tudi tega lepega zakonskega življenja. Trije otroci so umrli in žena je zbolela. Nekaj časa so mislili, da bo postala jetnica, toda kmalu se je zopet popravila; pač pa ni smela več delati. Da je oslabela, ni čudno, saj je rodila 13 otrok, ki jih je deloma tudi sama poučevala.

Nesreča pa je hotela, da sta se oba preselila l. 1888 v Moskvo.

Tolstoj je v mestu trpel in bil je kar ves obupan in ta obupa je čisto izpremenil. Začel je namreč mnogo misliti o veri in religiji, njegova žena pa se takrat ni mogla več dosti pečati z njim, ker je vzgoja doraščajočih otrok zahtevala vso materino skrb za otroke.

Tako sta se oba zakonca polagoma oddaljevala drug drugemu. Razdor je še povečalo novo naziranje Tolstoj o svetu in sploh o vsem, kar pa se ni strinjalo z mnenjem žene. Tolstoj so takrat pogosto mučili misli na samomor, ker je uvidel, da vse njegovo iskanje resnice zaman. Odšel je za dalje časa sam na svoje posestvo, ženo pa je prepustil kar samo sebi. Ona je v tej dobi mnogo brala, premišljevala in pisala.

Tolstoj pa je začel še takrat zanikati vse, kar je prej odobral. Izstopil je tudi iz cerkve, kar je prizadejalo ženi hude notranje boje. Tako je prišlo polagoma do tega, da je meseca junija 1884 Tolstoj zapustil "za vedno" svoj dom. Sicer se je kaneje tu in tam vrnil, a l. 1910 je res odšel z doma za vedno.

Žena je bila vled tega koraka tako obupana, da je skočila v vodo, a so jo rešili. Žena se je 5 dni borila s smrtjo in ni hotela nič uživati. Ko pa je prešla brezopavko, da je njen mož teko obolel, je hotela tja, pa je njegovi prijatelji niso pustili k nje. Šele ko je Tolstoj ležal v zadnjih zdihljajih, so ženo pustili k smrtni postelji. Ravno njeno ponašanje ob moževi smrti pa dokazuje, da ni bila ona kriva vse nesreče v tem zakonu. (Jutro.)

RAZNO

Mož z jastrebnimi kremplji

Na zadnji seji društva zdravnikov na Dunaju je predstavil docent dr. Koyda zdravnikom 36-letnega moža, kateremu so se nehoti na čuden način lapremeni. Mož je bil pred vojno tiskar, med vojno pa je prišel v ujetništvo in tam so mu vsi prsti premrznili. Kmalu nato pa je začel opazovati čudno ispremembo na svojih nohtih. Nohti so se namreč razvili tako, da so bili čisto podobni jastrebakim krempljem. Bolnik seveda ni mogel s tako napako v nobeno družbo več in tudi delati ni mogel.

Bolnik pa je popolnoma ozdravel. Njegovim nohtom je prvič škodoval svinec (bil je, kakor rečeno, tiskar), kar pa ni napravil svinec, to je pomagalo še zmrazilna. Zdravnik pa mu je "kremplje" temeljito izrezal z vse robenino vred, naka so mu začeli rasti normalni nohtje.

Letos ne bomo dali stenskih koledarjev, ampak dali bomo VREDNOSTEN KUPON

v vsakem zavozu

Trinerjeva grenkega vina

Za 6 kuponov dobite zastoj in poštino prosto eno ali drugo: Liniment, Cough Sedative, Gargle, all Hand Lotion, Dental Cream, Talcum Powder, etc. To je ekonomija, ki pomeni za vas več kot pa en stenski koledar, katerega boste gotovo dobili od drugih trgovcev v vaši bližini. Joseph Triner Company se je odločila, da za leto ne da stenskih koledarjev, da pa mesto tega nekaj več vrednega svojim prijateljem v teh dneh, ko je potrebna stroga ekonomija in vseh hišnih potrebščin. Nevedo mi upamo, da je ta depresija dosegla svoj konec in da se bodo razmere izboljšale kmalu. Ampak

vi potrebujete korajžo in energije še danes

vred tega morate preprečiti ledene nerednosti, ki so najnevarnejše, ker črpajo valjo življensko moč. TRINERJEVO GRENKO VINO je brezprimeren eliksir energije. Brez notranje čistosti ga ni zdravja. Trinerjevo grenko vino očisti čreva, jih vli strupov, ki se zbirajo v zastankih, povrne prebavo in daje dober apetit. Z odpravo prebavnih nerednosti vam vedri um in zboljša duh. Imejte ga vedno pri roki in rabite ga redno trikrat dnevno pred jedjo.

Sedaj v 2 velikostih Ekonomično velik Nov mali (50c) zavoz

Tone Seliskar

Zgodba o sobarici Milki

Toda oče ne sme najmanj vedeti o vsem tem. Premislil sem se. Govoril sem s svojim znancom zdravnikom. Nič se ne boj. Šla boš k njemu in on bo odpravil plod brez bolečin. Tu imaš denar. Nočem ti delati krivice. Ločiva se kot prijatelj. Kmalu bova pozabila drug na drugega, Milka, razumeš moje besede? Če si me imela v resnici rada, napravi tako, kakor sem ti povedal. Tako bo za oboje najbolje.

Milka je bila tako rečna v tem trenutku. Rdeči nageljni so jo hoteli zaliti — — — Vedno več jih je bilo — — — Vstala je in se naslonila na mizo. Solze so ji zalile oči in ko je vrgla pogled na bel papir na mizi, je skozi motni zastor svojih solz videla besede:

— Ljubljena dragica — — —
Opotekla se je k vratom. Se enkrat je pogledala moža, ki mu je dala svojo ženskost. On pa toliko, da se je ozrl na njo. Samo rekel je: Kadar boš šla k zdravniku, pridi po denar.

Ni odgovorila. Že v naprej je vedela, da ne bo šla. Ne bo šla k zdravniku. To se ji je zdelo nezasišano. Raje umre, raje naj bo z njo karkoli, samo tega ne. Predno je zaprla vrata, je šepnila:

— Ne bom šla. Rodila bom in ti boš oče. Potem je šla v svojo sobo. Vsa strta in zmučena je iskala bilke za svojo rešitev. Toda rešitve ni bilo. Kaj, kaj, le kaj naj napravi v tej težki uri. Ni ga hotela prositi. Tedaj je videla v nejasni bodočnosti malo dete. Malo nedolžno dete. Smehljala se in steza ročice. — V telesu je živel. Čutila je in strah je je bilo njegove lastnega telesa, ki je živel dvojno življenje.

Zvonec jo je klical v gospe. Pripravljala se je za gledališče. V njeni sobi je bilo vse narobe. Obleke so ležale po stoli, klobuki, močno je dišalo po parfemih. Bila je nervozna. Blizala se je petdesetim in skrbno si je znala zakrivati leta. Sedaj se je zaljubila v priletnega majorja. Vsa je gorela in hotela je biti mlada.

— Oh, Milka, katero obleko naj vendar oblečem? Daj no, svetuj mi! Tako sem nervozna. Jemala je obleko za obleko v roke, pa nobena ji ni bila prav všeč.

— Milostljiva, ono, z oranžno pentlo. Ta vam zelo pristaja.

— Tak daj mi jo hitro sem. Pomagala jo je obleči. Ko pa ji je na hrbtu pripenjala pentlo, je začutila nenadoma silno slabost. Lica so ji postala bleda kakor zid in opotekla se je v ometli.

Gospa jo je pogledala in njeno izkušeno oko je takoj uganilo vzrok njene slabosti. Začuden in ogorčen je vzkliznila:

— Milka, ti si v drugem stanu — ?!

Milka ni odgovorila. Z molčanjem je priznala in v svoji bolečini je pričakovala udarca.

— Milka, a kom? Gospa se je razburila. Kaj takega, pa v njeni hiši. Oh!

— S kom? jo je vprašala.

Milka se je naslonila na zid in vzdihnila kakor pred strogim sodnikom:

— Ferdo bo oče . . .

Tedaj je gospa kriknila, jo gledala nekaj časa kakor uganko — — —

— Na noben način ne sme nihče zvedeti

za to. Prokleto smola! Pa baš sedaj pred žitnijo. Če bi to zvedela nevesta — zbogom milijoni! Hudiča vendar, kakor sem lahko mislil!

Hodil je po sobi gor in dol in si mencial senci, kakor da bi hotel priklicati pravo misel. V tem pa je zaslišal s stopnišča krike svoje matere:

— Ferdo! Ferdo!

Kaj vendar je? Hitel je doli v njeno sobo. Zagledal je svojo na pol oblečeno mater in Milko, ki je zlomljena slonela ob zidu in zakrivala obraz. Mati je zaprla vrata in vasa razkačena vprašala svojega sina:

— Ali je res Ferdo? Takoj povej!

— Kaj, mati?, se je začudil sin.

— Ali je res s teboj noseča — — — ?

— Kdo — — — ?

— Milka vendar. Govori!

Ferdo se je potuhnil sam vase. Vsa njegova bistvena dobra stran se je omamljena v pohlepu po doti zatajila in podlo se je zlagal.

— To je laž. Z Milko nisem imel ničesar. Zavrtel se je na peti in odšel iz sobe.

Milka je oledenelo arce. Jeknila je, kakor da bi jo kdo z nožem zabodel in zrušila se je na tla. Zavedla se je v svoji sobi. Ko je odprla oči, je zagledala sredi sobe staro kuharico in skozi odprta vrata je slikala gospe:

— Vse njene stvari ji zmeči v njen kovčeg in še jutri naj gre. Tu ima plačo do konca meseca. Da je ne vidim več! Oh, ves večer mi je pokvarila.

In stopila je v svojo sobo, vzela telefon in poklicala majorja.

— Mein Liebestern! Ah, taka smola. Ne morem priti. Pomislil, sobarico sem zalotila v drugem stanu. Ah, grozno, Liebestern. Pridi ti k meni. Mož je odpotoval v Gradec. Prideš? Res? Ah, du Süßer.

Milka pa je zaprla oči in jokala . . . Zjutraj je odšla iz vile, še predno se je napravil dan. Šla je po temni ulici vsa težka, kakor da stopa v neznani svet. Kam sedaj — ?

Šla je, kakor da bi bila na svetu samo ena pot, k Ivanovi materi. Vežna vrata so bila odprta. Težko je hodila po strmih stopnicah. Kakor, da bi šla na goro pokore. Potrkala je. Še enkrat. Narahlo so se odprla vrata in Milka je zagledala blagi obraz starke. Mati se je zavzela: — Kaj pa vendar je, Milka, da prihajaš tako zgodaj? Stopi no noter.

Milka je šla v kuhinjo. Vse, kakrkoli je videla, jo je spomnilo na lepe čase, ki jih je v tem bournem prostoru preživela z Ivanom. Inako se ji je storilo. Postavila je košaro na tla. Bila je bleda, izmučena, kakor da bi vstala z bolniške postelje. S skrbjo jo je motrila mati. Kaj je — ?

— Tak sedi vendar. Čakaj, takoj bom skuhala kavo. Samo povej, kaj je, kaj je. Ne-kaj se je moralo zgoditi. Kaj, no — ? Ali so ti odpovedali službo? Prosim te, ne muči me, lej, kako me skrbi.

Milki pa je padla glava na mizo in silen drget ji je pretresel vse telo. Zajokala je kakor še nikoli in ni mogla spregovoriti niti besedice. Ko se je umirila, je stopila k materi vsa rečna in ubita. Padla je pred njo na kolena. Njena duša je prosila usmiljenja:

(Dolje prihajajo.)

no. "Potem pa bomo videli. Ali so žlice punciirane?"

Vstopila sta v sprejemnico. Kupec je obupno otipal žlice, z napol zatrtim očesom ogledal sliko in se celo zanimal za o-troške igrače v kotu. Potem je a prstom nemarno potrkal po mizi in stoli, da ne bi pokazal, kakomu ugaja.

"Koliko zahtevate?"

Pričela sta barantati.

"O," se je jezila Liza, "saj veste, da je to napol zastoj. Mama mora vse prodati, a to ni nobena prava cena."

Kupec se je zasmehovalno muzal, ugovarjal, a naposled sta se le pobotala. "Imate morebiti preproge," je govoril kupec v veži, ko se je že poslavljala, "damsko kukalo bi tudi rabili. Ali veste slučajno za katerokoli stanovanje s petimi do šestimi sobami? Lahko bi zraven veliko zaslužili. No dobro, jutri bom torej prišel z vozilom: "Čujte no!" se je nenadno spomnila Liza, "ali nimate vi morebiti ženi-na?"

Kupec se je ustavil s roko na ključki: "Hočete inozemca?" je vprašal.

"Inozemca? Zakaj pa? Saj je to vse eno!"

"O ne, to je velika razlika! Inozemci so dražji. Finci, na primer, veliko zahtevajo. Poljaki so cenejši, ker je manj zaslužka na Poljskem, in tudi vizumi se težje dobijo pri njih za inozemstvo."

"Ah, tako!" je zdaj razumela Liza. "Ne, jaz ne potujem v inozemstvo. Ruski ženi so torej cenejši?"

Kupec jo je pazno pogledal, ker ni vedel, kako in koliko hoče

zraven zaslužiti. "To je tudi različno," je naposled odgovoril. "Ruski ženi seveda se najbolj lahko dobijo, a so tudi cene različne. Večasih se tudi jako dražjo plačajo, če imajo namreč vpliv in zveze. Vedeti moram predvsem, kaj hočete."

"O nič posebnega!" je odgovorila Liza. Na kratko je povedala svojo zgodbo. Ni hotela izgovoriti nobene od svojih dveh plač in se zato potrebovala dva imena.

"Razumem!" je rekel kupec in predlagal, da bi se vrnila v sobo radi poslovnega razgovora. Nekam se je obotavljal in muzal, preden se je upal ven z besedo. "Imam za vas ženi-na, gospodična. Prav soliden mož je, in nobenih sitnosti ne boste imeli. Kratkotrajno, ne maram se hvalliti, a mi lahko zaupate. Če potrebujete samo ime, je vse drugo itak postranska stvar. Moje ime je Kuricin."

Domenila sta se, da se sestane-ta pred poslopnim Uradom za civilnopravne zadeve. Zunaj je seveda čakala dolga vrsta ljudi. "Oho, to pa ne gre! Le nastavi-te se v vrsto tam zadaj. Mi vsi čakamo, pa bosta še vidva!"

"Z nama je druga stvar, lju-ba teta. Poročiti sva se prišla, kaj bi čakala!"

"Ne, prijatelj, vsak ima svojo zadevo. To res ne gre. Vsi mora-mo paziti na red, sicer ne pride nihče naprej! Glej ga no! Gos-podična se kup igrač vleče pod pazduho, seveda se ji mudi! Ni-kar ju ne puščajte naprej, dr-žavljani! Kaj pa je vendar to? Zaprite pred njima vrata!"

Kuricin se je komaj preril skozi neprijazno množico. "Tu

se prijavljajo novorojenčki, ču-jte no!" mu je zaklical s stro-gim glasom mladenič pri mizi.

"Kam gresta?"

"Poročiva se."

"To pa je pri drugi mizi."

Pri drugi mizi sta predložila svoje papirje. "Kje pa imate svojo delavsko knjižico, držav-ljan?" je zmajala z glavo gos-podična v ujanjenem suknjicu. "Tu je samo vaše spričevalo iz šofer-ske šole. Tega je premalo za po-roko."

"Kako pa to?" je vprašal Ku-ricin. "Knjižico so mi ukradli včeraj v električni. Šofersko spričevalo je vendar tudi osebna izkaznica . . . Če hočete, vam la-hko pokažem še potrdilo o plačani stanarini. Tu je, prosim, in je podpisano od hišne uprave."

"Mi nimamo časa, državljani, da bi gledali vse vaše dokumen-te," je pripomnil drugi mlade-nič ob isti mizi. "Če nimate v re-du predpisanih osebnih podat-kov, morate priti drugič, kadar bo vse v redu."

"Ne, oprostite!" je odgovoril Kuricin in se je celo razvnel. "Ali je to red pri vas tu? Človek se hoče oženiti, a ga ne pustijo!"

Dolgo je kričal in razgrajal. Gospodična in mladenič ob mizi sta se spogledala in videla, da je prosilec pretrdovraten: "Kaj bi z njim izgubljala čas. Le vpiši-te poroko v knjižo."

Mlada poročena sta zadovolj-na odšla ven. Ljudje v vrsti so ju gledali: "No, je že gotovo! Zdaj se ljudje lažje poročijo, kakor poprej cigani!"

Liza in Kuricin sta se hitro poslovila. "No, hvala lepa," je rekla Liza, "izgubiti moram ta prost dan."

"Igračke greste prodajat? O-bilo sreče! Tudi jaz se zahva-lim!"

Medtem je romala prava gos-pa Kuricina, tehta ženska, s kolodvorskega doma. Bila je na de-želi pri kmetih ter si nakupila sitvil. Natovljena z nahrbtni-ki, košare in zavrtki je počasi lezla po stopnicah navzgor. "Kaj me mati hišnega upravitelja ta-ko gleda?" je pomislila. "Bleda, a ničesar ne reče. Čudna reč!"

A čim je odložila tovor, je že zaslišala odspodaj: "Gospa, gos-pa, stopite no k nam za trenu-tek! Saj bi sama k vam prišla, a se bojim, da se ne bi vrnil vaš mož!"

Kakor žaga je letela gospa Kuricina po stopnicah navzdol. Upraviteljeva mati jo je sprejela pred vrati in se je vedno ozirala, ali ne prihaja kdo po stop-nicah.

"Samo iz usmiljenja vam to povem, ljuba gospa, da boste vnaprej pripravljeni. Saj vam bo itak vaš mož vse povedal, ko pride domov. Vi ste odšli na de-želo, pa je on iskril priliko in se oženil s mladim dekletom. Saj veste, kakšni so današnji moški! Danes je že pripeljal njeno pohi-štvo v vaše stanovanje, da vas postavi lažje na prag."

"O moj Bog!" je zastokala prevarana žena.

"Počakajte, ljuba duša, da vam vse v redu povem. Včeraj se je zgiasil pri Borisu, mojem sinu. Izgubil sem delavsko knji-žico, je rekel, potrdite mi to. No Boris mu je seveda spisal potrdi-lo. Danes pa je šla naša sosedka Katarina, saj jo poznate, v urad, pa je videla . . ."

Urad za civilnopravne zadeve je bil že zaprt. "Kam pa hitite, mamica?" je vprašal v veži rdeči vojak, straža. "Danes je že pre-pozno. Jutri pridite."

"Oh ne," je vzdihnila upeha-na gospa, "prihajam v nujni za-devi, ne morem čakati."

Smuknila je mimo vojaka v sobo. Notri je bilo soparno in za-kajeno. Gospodična je stala v klobuku pred ogledalom; odha-jala je. Mladenič pri mizi je drobil s nožem sladkor in se pri-pravljajl piti čaj.

"Kaj želite, državljanka?"

"Nekaj vas moram vprašati," je zastokala gospa, "oprostite, da nadlegujem . . ."

"Danes ne boste več spra-ševali," je godrnjal mladenič ob mizi. "Jutri morate priti." Dro-bil je naprej sladkor.

"Če pa ne morem do jutri čaka-ti! Samo malenkost bi rada vprašala. Usmilite se me, gos-podična, povejte mi samo, ali je res, da ste ta oženil mojega mo-ža z drugo postopalko, med tem, ko sem jaz bila iz Moskve od-sotna?"

Gospodična je naredila uraden obraz: "Opozarjam vas, držav-ljanke, da niso dopustni slični izrazi. Tu nimamo opravka z no-benimi postopalkami. Danes ne uradujemo več. Pridite jutri."

"Ne grem proč!" je rekla gos-pa. "Noge se mi šibijo od same groze."

"To je vaša osebna zadeva," je odvrnila gospodična.

A zdaj je prišel iz druge so-be starejši resni mož. Gospa je planila k njemu. Ta jo je poslu-šal in se je zamislil. "No, da," je rekel, "tu se je moral zgoditi nesporez. Dajte sem vaše de-lavsko knjižico, državljanka."

Prehskali so knjižico, mlade-nič s sladkorjem je nekaj načet-kal notri, potem so pritisnili pe-čat. Niti minute ni trajalo, pa je bila gospa ločena.

Obstala je napol omedlela. Ka-kor skozi meglo je videla, da so odhajali uradniki. Potem je pri-šla postrežkinja in se je lotila pometanja. "Če je drugo vzel," je rekel rdeči vojak, "potem mu je že bolj všeč. Kar se je zgodilo, to se je zgodilo. Lahko greste, mamica!"

"Kaj pa se ti je bilo treba vti-kati v moje posle!" je ženi rekel Kuricin. "Sama si kriva, če so te lotili. Jaz sem zaslužil svrven, pa mi nihče ne more kaj reči. Šofersko spričevalo lahko izgubim, pa ne bo nikjer zapisana ta današnja moja poroka. In delav-ska knjižica je tu, vidiš jo, pa ni nikjer zapisano, da sem se lo-čil! Saj ti pravim, da ne razu-meš te moje kupčije. Jaz sem za-služil, ti pa boš šla zdaj prekli-cat ločitev, pa boš zopet iz svo-jega žepa plačala. Z ženakami je zmerom križ!"

Liza pa je bila prav zadovolj-na. Samo njeni sosede so se ču-dili: "Omožila se je, a kje je njen mož? Seveda mora kmeti kje drugo ljubezeti. Današnji ti moški res niso ničesar vredni. Takoj po poroki jo je zapustil!"

(Ostanek, Moskva.)

POZOR ROJAKI!

5 FUNTOV.

Rauscherjeve vrste finih kranjskih klobas, polje-mo poštne prosto, po sprejemu naročila in

\$1.75

Naročila in denar pošljite na:

Rauscher Bros.,

Box 888,

International Falls, Minn.

(Zadovoljstvo jamčeno)

Pišite nam, ako ste zadovoljni ali ne.

Kupčijaka vzroja "Papa, v šoli sem slišal, da si prišel na boben . . . Kaj se to pra-vi?"

"Na boben priti, dečko, se pra-vi, natlačiti v hladne žope vse, kar imaš v suknjicu, nato pa suknjico upnikom prepustiti."

SLUŽKINJO ISČE

Iščem žensko za domačo hišna dela in za postrežbo moji bolni ženi. Plača po dogovoru. Oglašite se osebno takoj na naslov: John Rehar, 2423 So. Turner Ave., Chicago, Ill.

(Adv.)

KLOBASE

Kakor vsako leto bom tudi letos pošiljal izvrstne klobase, naročila po 5 funtov ali več v vsaki kraji Amerike in Alasko. Cena do 4. zone je po 38c funt. Cena za ostale štiri zone je 43c funt. S tem je poštnina plačana. Naročilom 100 ali več funtov je e-na zmlana. Pošljite vna naročil na naslov:

JOSEPH LESKOVAR

632 High St., Racine, WI

Bolečine ob mrzlem vremenu v mišicah in členih

Te strašne "revmatične" bolečine! Se hujše so v mrzlih vlažnih dneh. Je pa ena stvar, ki jih vse odpravlja. Le vprašajte svojega zdravnika. Vprašajte svojega lekarnarja. Vprašajte svoje prijatelje.

Podoben solnični svetlobi zdravila gorhota, ki jo Sloan's oddaja, ogreje nemudoma. Olašča bolečino. 13 milijonov drugih ga rabi. Zakej? Radi lastne izkušnje in zdravnikovega nasveta. Kupite sveto steklenico še danes—35¢.

SLOAN'S LINIMENT

4-A Sloanval

NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA"

Členovi brez (sotna) S. N. P. J. Jednaka!

Po sklopu 9. redne konvencije se sedaj lahko naroči na Net Prosveta prišteje eden, dva ali tri člani in eno družino in se enega meseca k naročnin. List Prosveta stane za vse enako za člana ali nečlana \$4.00 eno leto naročnine. Kar pa člani še plačajo pri anamnetu \$1.50 na tobo se jim to prišteje k naročnin. Mi priključimo enega, dva ali tri člane eno družino k eni naročnin. Torej sedaj ni varnika, roči, da je Net po drag na člana S. N. P. J. List Prosveta je v vseh listih in v govorih skore v vsaki družini morda, ki bi rad šel Net vsak dan. Torej sedaj ima prišteje, da se tudi vi naročite na dnevnik Prosveta. Cena leta Prosveta je:

Za Zdrnič dršave in Kanado \$6.00	Za Člane in Chicago je \$7.00
1 tednik in 4.00	1 tednik in 6.00
2 tednika in 3.00	2 tednika in 5.00
3 tednike in 2.00	3 tednike in 4.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrdilo vaše članarje ali Net Order v planu in si naročite Prosveta, Net, ki je v vaši lastnosti.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kakor teh članov premaka biti član S.N.P. ali če se posneli prosi od družine in bo zahteval sam svoj Net tednik, bo moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročilo na dnevnik Prosveta, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati doti-ko vstopu lista Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo sniti datum za to vstopo naročniku.

Prosveta, S.N.P.J., 2657 So. Lavadale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljite naročnino za Prosveta vstopo \$

Ime Čl. družine \$

Naslov Družina

Mesto Država

Nov naročnik Star naročnik

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnin od naslednjega člana mo-družine:

Ime Čl. družine \$

Ime Čl. družine \$

MLADINSKI LIST JE TUDI ZA ODRASLE. ALI STE NAROČINI NANJ?

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledar-je, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene smerne, unijsko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lavadale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTRENA POJASNILA

NA VRAT, NA NOS

(Humoristična in svetovna knjižica.)

"To bi bila za vas res edina račitve," je rekel ravatelj Lizi. "Cimprej se morate omožiti. Po-tem bi bili vi pri nas vpisani kot ročimo, Ivanova, dočim lahko o-stanete v onem drugem uradu Petrova. Saj tam itak nimate nobenih znancev. Sicer vas bodo kmalu razkrinkali v abecednem seznamu in boste sploh črtani iz staleže, pa izgubite obe službi. Nihče ne sme biti nastavljen v dveh uradih hkrati. Kaj briga oblasti, da imate premalo plačo kot strojepliska in si zvečer po-iščete drugi zaslužek! Poiskati si morate ženi-na."

Liza se je nehote nasmehnila, se zahvalila in sklenila na poti proti domu, da bo mislila na vse znane samske mladeniče. Kateri od njih bi bil tako širokogru-den, da bi se lahko usmilil njene revščine? A ni ji ostalo časa, da bi lahko vse premislila. Ko je prišla domov, je na njo čakal pred zaprtimi vrati kupec.

"Če bi vedeli, koliko časa tu stojim!" ji je nevoljno rekel. "Slišal sem, da imate na prodaj mahagonijevo pohištvo. Ali je to pravi naslov?"

"Je, je," je v naglici odgovorila Liza, medtem ko je odpirala nerodno žabico. "Mama je mo-rala k bratu na deželo, in zdaj vse prodamo. Imam tudi druge reči: samovar, Brockhausovo ve-liko enciklopedijo, Serevovo Konjsko sliko, srebrne žlice."

"Najprej bom ogledal pohišt-vo," je rekel kupec bolj prijaz-